

Moramo res toliko uvažati?

Ne, nikakor ne, čeprav dobro vemo, da so mnoge Iskrine tovarne prisiljene kupovati na tujem. Problem v naši sedanji trgovinski menjavi s tujino pa ni le zgolj v prevelikem uvozu, pač pa tudi v tem, da premalo izvažamo. Ali še bolje: premalo uvažali, zlasti toliko uvažali s konvertibilnega tržišča.

Prav zato so vse sedanje akcije v Iskri usmerjene v to, da bi v drugem polletju povečali izvoz, da bi dosegli načrtovanih 120 milijonov dolarjev in to smelo nalogo celo presegli. Le v tem primeru bi se lahko naši uvozniki apetiti pokazali kot upravičeni in nam ne bi bilo treba s strahom gledati, na katero stran se bo prevesila naša devizna bilanca. Tehnica naše zunanje-trgovinske usmeritve je zdaj krepko nagnjena na uvozno stran.

Že na blejski ZT konferenci smo podrobno preučili možnost letošnje devizne bilance. Na dlani je bilo, da nam grozi primanjkljaj. In celo vsoto smo nekako izluščili — 20 milijonov dolarjev primanjkljaja v primerjavi s konvertibilnim tržiščem.

Uresničevanje nalog za omilitve tega razkoraka med izvozom in uvozom so sredi maja prehiteli restriktivni uvozni ukrepi — SIS EOT je prenehal dajati začasne avanse za uvoz, prenehal je dajati devizne pravice novoustanovljenim TOZD, itd. Vsem tako imenovanim „pasivcem“ je tudi zmanjšal faktor vezave — za dolar izvoza le 0,7 dolarja uvoza.

Že takrat, meseca maja, smo imeli v Iskri več milijonov dolarjev primanjkljaja. Zato je Iskra Commerce pozvala vse Iskrine proizvodne kolektive, naj se z vso resnostjo lotijo akcije za izboljšanje ZT bilance — da vložijo kar se da največje napore za povečanje izvoza v drugem polletju, da preučijo umestnost naročil v tujini, seveda s tem, da „pogledajo skozi prste“ le tistim surovinam in polizdelkom, ki jih bodo porabili za poznejši izvoz, oz. ki so nujno potrebni za resnično nemoten potek proizvodnje.

To sta bili v tej pobudi le dve najbolj osnovni akciji, ki pa sta, žal, tako kot druge, naleteli pri nekaterih na gluha ušesa.

Konjunktura na domačem tržišču (in še kaj) je bila bolj vabljiva, kot pa zahteva tujine.

Ali naj zdaj bijemo plat zvona? Morda še ne, ali pa kar. Časa do konca leta ni več dosti. Res pa je tudi to, da bomo skoraj vedno rešujemo proti koncu leta.

Pa je bilo to res potrebno? In, ali jo bomo vedno tudi rešili?

Prej omenjenim (majskim) restriktivnim uvoznim ukrepom so sledili tudi avgustovski, oboji pa so nas še resnejše postavili pred dejstvo — če želimo uvažati, moramo še več izvažati.

In takšen je tudi najnovejši poziv Iskre Commerce in delavskega sveta naše sestavljene organizacije vsem Iskrinim kolektivom.

Lado Drobež

UGODNI POSLOVNI REZULTATI — POSLEDICA ODGOVORNEGA DELA

RAZGOVOR Z V. D. PREDSEDNIKA POSLOVODNEGA KOLEGIJA SOZD ISKRA ANTONA ŠTIPANIČEM

Že običajno je, da tisti, ki so že doslej pomagali kot namestniki prvega, to delo povzamejo doslej kot prvi. Tako je tudi tovarš Anton Štipanič na zadnjem zasedanju delavskega sveta SOZD Iskra prevzel opravila in naloge v. d. predsednika poslovnega kolegija. Zato smo se, s prošnjo za razgovor o poslovnih rezultatih obrnili nanj, on pa se je vabilu ljubeznivo odzval.

Na zadnji seji DS SOZD so bili obravnavani polletni rezultati poslovanja. Prosimo vas, da nam podate kratko oceno te razprave in s tem seveda tudi poslovne situacije, v kateri se SOZD Iskra v tem trenutku nahaja.

uvozu, zlasti pri uvozu reprodukcijskega materiala, od katerega je odvisna izpolnitev našega proizvodnega načrta.

Sklepe organov upravljanja je potrebno uresničevati. Kaj je bilo storjenega v ta namen?

„Mislim, da je zadnja seja DS SOZD Iskra nakazala osnovna vprašanja, s katerimi se bomo spoprijemali v drugem polletju. Ob uspehu, s katerim se lahko pohvalimo za 1. polletje, je že v razpravi in v sklepih delavskega sveta, sprejetih na osnovi te razprave, ocenjena možnost Iskre za realizacijo letnega plana do konca leta, obenem pa so tudi precej ostro izpostavljene težave, katerim smo priča v sedanjem trenutku.

Zlasti velja to za težave, ki so povzročene bodisi z neizpolnjevanjem izvoznega načrta v prvi polovici leta, bodisi s trendi, ki se nadaljujejo tudi v mesecih julij in avgust. Ob tem pa moramo opozoriti še na ukrepe, ki jih je SIS za ekonomske odnose s tujino Slovenije na osnovi gibanja celotne plačilne bilance republike sprejela in ki pomenijo močne restrikcije pri

Sklepi so objavljeni, izvedli smo tudi že potrebne poslovodne odločitve glede tehnike njihovega izvajanja. Tako smo imenovali posebno skupino, v kateri so predstavniki DO Iskra Commerce, ki vodijo, in predstavniki drugih DO, ki bodo koordinirali vse potrebne ukrepe za realizacijo proizvodnega načrta, ki nam bo omogočal tudi realizacijo potrebnega izvoza in uvoza za izvršitev letnega plana.

Že nekaj let se v naši širši družbi spopadamo s problemom prevelikega zaposlovanja, ki neugodno vpliva na zdrav gospodarski razvoj. Kako smo ta problem obvladali v Iskri v zadnjem polletju?

Tudi v Iskri smo presegli načrtovani odstotek zaposlovanja. Sklepi, ki

Vso pozornost načrtovanju

„Nedvomno je eden od osnovnih ciljev planiranja v stabilizaciji gospodarstva, pa čeprav to marsikomu ni vedno pogodu. Res pa je tudi, da samo planiranje ne more čez noč rešiti gospodarskih problemov in je samo po sebi le potencialno vodilo za boljše gospodarjenje.“

To je ena od ugotovitev nedavnega razgovora med predstavniki Republiškega odbora sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin ter Iskrinim vodilnim delavcem. Pobudo za to srečanje je dala Zveza sindikatov Slovenije, in to v okviru priprav na jesensko konferenco o planiranju, ki jo bodo organizirali slovenski sindikati.

Namen razgovora — podobna srečanja so že bila in še bodo tudi v drugih delovnih organizacijah — je bil: preučiti dosedanje aktivnosti pri pripravi srednjeročnih planov ter analizirati nove pobude za nadaljevanje naporov na tem področju. Iskrini vodilni družbeno-politični, samoupravni in poslovodni delavci so goste z republiškega sindikata — Srečka Mlinariča in Vido Prinčiča, — Gospodarske zbornice in nekaterih drugih forumov seznanili predvsem z dosedanjim potekom planiranja v naši sestavljeni organizaciji, nadalje s tem, kako bomo v Iskri zagotovili novo kvaliteto vsebine samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD, kako bomo zagotovili novo kvaliteto dohodkovnih odnosov, kako se vključujemo v sporazumevanje in dogovarjanje o usklajevanju planov z drugimi organizacijami in skupnostmi, med drugim pa so opozorili tudi na nekatere probleme, ki zavirajo uspešnejše pripravljanje in uresničevanje srednjeročnih načrtov.

Z dosedanjim načrtovanjem v Iskri je goste seznanil član kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra Edi Delopst. Poudaril je, da bomo v Iskri, kljub številnim problemom, dosedanje načrte skoraj zagotovo izpolnili, v sedanjem obdobju pa bomo morali nameniti več pozornosti zaposlovanju, zboljšanju zunanje-trgovinske devizne bilance in še nekaterim drugim vprašanjem. Obširno se je dotaknil tudi priprav planskih dokumentov za prihodnje srednjeročno obdobje, o čemer smo pred meseci tudi že podrobno določili potek in rokovnik sprejemanja različnih samoupravnih sporazumov in drugih dokumentov.

V zvezi s pripravami načrtov za delo v prihodnje je Edi Delopst poudaril, da bodo ti dokumenti med drugim podrobneje opredelili dve osnovni stališči — kategorijo dohodka in rentabilnost.

Beseda je nanesla na usklajen razvoj Iskrinih temeljnih organizacij, medsebojno delitev dela in stabilizacijo, skupen program investicij, razvoj tehnologije in znanstveno-raziskovalno delo, kadrovsko politiko, izobraževanje in zaposlovanje, raziskavo tržišča in funkcijo nabave ter prodaje, združevanje sredstev in skupno finančno funkcijo ter nastop v tujini. Iskrini predstavniki — Edi Delopst, Anton Bukinis, Pavle Gantar, Janja Kern, Otmar Zorn in predstavnik Iskre

Start in cilj letošnjega 8. turističnega avtorallya Iskre je bil pred tovarno telekomunikacij na Laborah v Kranju. Sodelovalo je nad 70 ekip. Na sliki: med prvo spretnostno vožnjo na parkirišču pred tovarno, od koder je tekla avtorally proga po Gorenjski.

ZASEDALA JE KOMISIJA ZA DRUŽBENO-EKONOMSKE ODNOSE IN RAZVOJ SAMOUPRAVLJANJA

V torek, 11. septembra je bil v poslovni stavbi Iskre v Ljubljani sestanek komisije za družbeno-ekonomske odnose in razvoj samoupravljanja. Pogovarjali so se o poslovanju, pregledali polletne rezultate in ukrepe za izboljšanje gospodarjenja.

Komisija je obravnavala še samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za financiranje naložb v organizacije združenega dela v SOZD Iskra in pregledala, kako potekajo priprave na izdelavo srednjeročnega plana SOZD Iskra za obdobje 1981-85. Več o tem sestanku bomo pisali v naslednji številki.

zadevajo to problematiko, so sprejeti. Usmerjeni so močno proti zaposlovanju v ekstenzivno smer, vendar bi morali opraviti na tem področju potrebne analize (nekateri smo že opravili) glede na specifičnosti posameznih TOZD. Zaposlujejo predvsem le višjo strukturo, kar ni negativno v tolikšni meri. Seveda pa problem zaposlovanja tudi ni povsem enak v vseh delovnih sredinah. Iskra ima namreč svoje obrate tudi na manj razvitih področjih Slovenije. Tam pa je možna zaposlitev delavcev širokih profilov na proizvodnem traku. Tako tudi če gre v takih primerih za delavce z nižjo kvalifikacijo, to ni negativno toliko, kot če bi take profile zaposlovali v Ljubljani, Kranju ali drugih centrih Slovenije..“

Problematika zaposlovanja je tesno povezana z razvijanjem in uvajanjem novih tehnologij, z opremljenostjo dela na delovnem mestu. To pa je vprašanje, ki zadeva tudi izpolnjevanje plana investicijskih vlaganj. Kaj nam morete reči o tem?

Investicije tudi to polletje niso zadovoljile. Medtem, ko so tiste, ki so bile odobrene že prej, nekatere že v teku, pa je očitno, da tudi letos investicijskega načrta ne bomo izpolnili in da bomo še naprej močno pod načrtovano stopnjo vlaganji.

In kje so vzroki za ta neuspeh?

Temu zdaj ni kriva naša nepravilnost za investicije. Mi smo potrebne investicijske laboratorije predložili banki in ta jih je večinoma v svojem statutu za ekonomiko investicij odobrila. Vendar pa pri realizaciji zadevamo na restrikcije na področju investicij, ki veljajo za vso državo. Omejitve, katerim smo priča, so povzročile, da so banke odložile odločanje o investicijah na poznejše obdobje. Zdj se ponovno sestajamo z našimi poslovnimi bankami in mislimo, da odlaganje le ne bo predolgo, vsaj ne tako, da bi nam ogrozilo izvrševanje načrtovanih obveznosti v letu 1980, s tem pa seveda tudi ustreznost start v naslednje petletno obdobje.

Znano je, da so bili rezultati gospodarjenja za letos za prvo polletje v naši republiki na splošno razmeroma ugodni. Kaj bi mogli reči, za Iskro?

Poslovanje v prvem polletju je več kot zadovoljivo. Sodeč po nekaj osnovnih pokazateljih gospodarjenja, se je Iskra (podatki so za SOZD) po prvem polletju obnesla takole: celotni prihodek je porasel na 11 milijard 400 milijonov dinarjev kar je v odnosu na letni program 49,5 %, v indeksu napram lanskemu prvemu polletju pa 130,8. Ob tem so porabljena sredstva porasla. 129,7, kar kaže na ugodno gibanje. Dohodek je porasel na 3 milijarde 350 milijonov dinarjev, kar pomeni indeks 133,6 z ozirom na lansko leto, oziroma 52,9 % letnega plana. Amortizacijo smo povečali nad predpisano minimalno stopnjo, in sicer po indeksu 129 z ozirom na lansko leto.

Močno so se povečale obresti — po indeksu 133,6, vendar tudi čisti dohodek, ki znaša za prvega pol leta 2 milijarde 425 milijonov dinarjev, kar pomeni v odnosu na lansko leto indeks 141,9, ali 54,9 % letnega načrta.

Osebnih dohodkov smo v Iskri povečali z indeksom 124,8, sklade skupne porabe s 149,4, rezervne sklade s 155,2; posebno ohrabrujoč pa je poslovni sklad, ki kaže indeks povečanja 254,9. V odnosu na lansko leto. Upamo, da bomo v tem smislu nadaljevali tudi v drugem polletju. Proizvodnja po fizičnem obsegu pa nam je porasla po indeksu 122, oziroma dosegla je 47,7 % letnega načrta.

Ali to pomeni, da smo s poslovanjem v zadnjem polletju lahko v celoti zadovoljni?

L. D.

(Nadaljevanje na 2. strani)

POUDARKI IZ GOVORA PREDSEDNIKA TITA

Šef jugoslovanske delegacije na šesti vrhunski konferenci šefov držav ali vlad v Havani Josip Broz Tito je imel v generalni debati v torek govor, v katerem je ocenil vlogo gibanja neuvrčenosti v svetu in njegove naloge v prihodnosti. Glavni poudarki v njegovem govoru so bili:

— Zgolj dejstvo, da na konferenci sodelujejo predstavniki več kot sto držav, dveh tretjin človeštva, zgovorno priča o zgodovinskih vrednotah politike neuvrčanja in o uspešni poti, ki jo je gibanje prehodilo od svoje prve konference v Beogradu leta 1961. Že takrat smo imeli pred očmi, da je treba preiti, kot je zapisano v beograjski deklaraciji, „od starega reda, temelječega na nadvladi, k novemu redu, ki naj bi temeljil na svobodi, enakosti in družbeni pravici“.

— Nikoli nismo enačili blokov ne po vrstnem redu njihovega nastanka ne po kakih drugih obeležjih. Od vsega začetka pa smo se dosledno izrekli proti blokovski politiki in tuji nadvladi, proti kakršnimkoli oblikam politične in ekonomske hegemonije, za pravico vsake države do svobodnega, neodvisnega in samostojnega razvoja. Nikoli nismo privolili, da bi postali orodje ali rezerva kogarkoli, saj tega ni moč povezati z bistvom politike neuvrčanja.

— Lahko bi dejali, da nam čas, ki je potekel od beograjske konference, daje pravico trditi, da bi bil svet brez politike neuvrčenosti videti precej drugače, če ne bi prišlo celo do najhujšega. Usmerjanje k popolno blokovski razdelitvi in nadaljnje netenje hladne vojne bi nas v resnici spravilo na rob katastrofe.

— Sadovi našega dela so zares bogati. V minulih dveh desetletjih smo uveljavili temeljna načela in cilje neuvrčenosti kot trajne vrednote: bojevali smo se za mir; bistveno prispevali k uspehu protikolonialne revolucije; kodificirali načela aktivnega in miroljubnega sožitja; uprli smo se politiki sile in tujemu vmešavanju; začeli dolgoročne akcije za uvedbo novega mednarodnega ekonomskega reda; pripomogli k uresničevanju univerzalnosti in h krepitvi OZN.

— Varnosti sveta, miru in stabilnosti ni mogoče uresničiti brez korenitih sprememb v mednarodnih ekonomskih odnosih, spričo katerih so države v razvoju izpostavljene diskriminaciji in neenakopravnosti.

— Z ogorčenjem moramo ugotoviti, da se kolonializem in rasizem na afriškem Jugu ob podpori imperialističnih sil še naprej vztrajno ohranjata. Afriški narodi so lahko prepričani o naši popolni podpori njihovem upravičenemu boju. Na Bližnjem vzhodu se nadaljuje izraelska agresija in okupacijozemlja arabskih držav. Močno smo zaskrbljeni tudi zaradi zaostrovanja krize v Jugovzhodni Aziji.

— Zlasti se ne smemo sprijazniti z vsiljevanjem tuje volje narodom z vojaškimi intervencijami. To je v popolnem nasprotju z načeli ustanovne listine OZN in s politiko neuvrčenosti.

— V svetu, ki je enoten in v katerem ni moč deliti miru, mora biti proces popuščanja napetosti vseobsežen. To pomeni, da v tem procesu enakopravno sodelujejo vse države, največje in najmanjše, da seže na vse dele sveta in da zajame vsa ključna vprašanja iz mednarodnih odnosov in razvoja. Prav v tem so velike možnosti in obveznosti politike neuvrčanja.

— V boju za novi mednarodni gospodarski red sta bližnje posebno zasedanje generalne skupščine OZN in sprejetje mednarodne politike razvoja za prihodnje desetletje izrednega pomena.

— Posebno skrb vzbujajo konflikti, do katerih prihaja med posameznimi neuvrčenimi državami. Niti za hip ne smemo pozabiti, da vsak spopad med neuvrčenimi državami na stečaj odpira vrata tujemu vmešavanju. Ti konflikti tudi otežujejo naše napore pri oblikovanju novih demokratičnih mednarodnih odnosov. To ne zadeva le neposredno prizadetih držav, temveč nas vse. Zato je dolžnost neuvrčenih držav, da po ustreznih poti, z ustreznimi mehanizmi pomagajo, preden spori prerastejo v spopade.

— Naše gibanje se usmerja h ključnim problemom današnjega sveta: vprašanje miru, varnosti, razvoja in splošnega napredka. Gibanje izraža bistvene interese vsega človeštva, ne pa le enega dela. Zato je njegova zgodovinska odgovornost toliko večja. To odgovornost smo prevzeli vsi. Nikoli ne smemo pozabiti na tisto, kar nam je skupnega in kar nas združuje.

Za 9—12% ceneje kot v maloprodaji

V TOZD „TV — PRŽAN“ so z izgradnjo Marlesovega montažnega objekta pridobili 260 m² novih prostorov. Od tega bo 58 m² namenjenih za trgovino, 92 m² za servis, 36 m² za splošno ambulanto in 27 m² za zobno ambulanto.

Te dni so odprli prodajalno, dipl. ing. Rado Kokalj pa nam je povedal,

da bodo v njej na prodaj vsi izdelki iz proizvodnega asortimana: „TV-Pržan“ in to po 9—12 % nižji ceni kot v maloprodaji.

Vse izdelke si bodo kupci lahko ogledali in jih preizkusili, omogočena bo pa tudi preizkušnja Hi-fi stereo gramofonov. Prav tako bo možen nakup na kredit prek LB, pri čemer bo za barvni TV-sprejemnik potrebno položiti 45 % pologa, za črno-beli televizor 22 % in za Hi-fi stereo gramofon 45 % pologa.

To so vsekakor ugodnosti, ki jih velja izkoristiti, še posebej ker je nova prodajalna tik ob tovarni in se lahko pripeljemo do nje tudi z mestnim avtobusom štev. 7.

Boris Čerin

UGODNI POSLOVNI REZULTATI — POSLEDICA ODGOVORNEGA DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

„To bi bilo preoptimistično reči. Biti moramo vendarle kritični. Zadovoljni nismo na primer z zunanjetrgovinsko menjavo v Iskri. V prvem polletju smo izvozili samo za 50 milijonov dolarjev, kar predstavlja le 41,7 % letnega načrta, oziroma v odnosu na lansko leto 107,2 %. Iz tega indeksa v odnosu na fizični obseg proizvodnje, ki se je gibal po indeksu 122, se vidi, da je bila proizvodnja usmerjena predvsem na domači trg. Zato mislim, da je ta napaka subjektivnega značaja. To je gledanje na boljšo realizacijo, boljši dohodek iz domačega trga, istočasno pa zanemarjanje izvoza, kar nam v drugem polletju prinaša že pričujoče težave.“

Zaposlovanje smo, kot sem že omenil, krepko povečali, — poprečno nas je bilo v Iskri v prvem polletju 28.800, to je indeks na leto 1978 105,9 in 101,7 % letnega načrta zaposlovanja.

Ta pojav bomo morali ponovno analizirati in sprejeti ustrezne sklepe in akcijo, da se bomo držali v okviru načrta. Porast produktivnosti je glede na podatke o proizvodnji na zaposlenega za leto 1978 znašal kar 163,

medtem ko je za prvo polletje letos znašal 107,8, kar je po indeksu 115,1.

Skupna akumulacija znaša 218 po indeksu na lansko leto in 71,9 % v odnosu na letni načrt. Akumulacija na celotni prihodek je tako 4,7 % (lani za prvo polletje je bila 2,8 %), akumulacija v odnosu na dohodek je bila lani 9,9, letos pa je 16,1.

Ti podatki dokazujejo, da je trdi-

Ob pregledu poslovnih rezultatov za prvo polletje pa ne smemo pozabiti, da niso cilji poslovnega in gospodarskega razvoja izraženi le v številkah o produktivnosti itd., ampak da je v naši družbeni ureditvi potrebno biti pozoren na razvoj in poglobljanje samoupravnih odnosov v združenem delu. Tudi ta razvoj in njegov napredek ne gre kar sam od sebe, ampak ga je treba zavestno spremljati in pregledati ob vsakem poslovnem razdobju. Kakšna bi bila vaša ocena o tem?

tev, da smo s poslovanjem v prvem polletju zadovoljni, vendarle upravičena. Storit pa seveda moramo vse, da bodo rezultati v drugem polletju tudi drugod v okvirih letnega načrta.

Mislim, da je bil tudi na tem področju dosežen napredek. Predvsem smo pri vseh pomembnejših ukrepih na področju izvrševanja letnega načrta dosegali polna soglasja in aktivno sodelovanje delegatov — govorim lahko predvsem za delavski svet SOZD — in mislim, da je bilo tako tudi v temeljnih in delovnih organizacijah združenega dela. Med tem časom smo sprejeli tudi nekaj samoupravnih sporazumov — najpomembnejši je vsekakor SS o združevanju sredstev v potrebne investicijske načrte — ki pomenijo novo kvaliteto v dogovarjanju bodočega razvoja Iskre. V tej smeri bomo morali nadaljevati, čaka nas še dosti dela.

Samoupravljalci v Iskri so v tem obdobju napravili precejšen napredek, ki je v skladu s poslovnimi dogajanjem, celo še več — ugoden rezultat je posledica odgovornega dela pri planiranju in spremljanju rezultatov izvajanja letnega načrta.

Mara Ovsenik

INDUSTRIJA KONDENZATORJEV SEMIČ

USPEŠNA SKRB ZA STANOVANJA DELAVCEV

V Kondenzatorjih v Semiču že vsa leta lepo skrbijo za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev in v ta namen odmerjajo toliko sredstev, kolikor jih v največji meri lahko glede na poslovne rezultate. Tudi letos so v ta namen odšteli sorazmerno velika sredstva, a kljub temu še ostaja dolga vrsta nerešenih stanovanjskih prošenj.

Z dograditvijo solidarnostnega bloka v letošnji pomladi, pozneje pa tudi lastnega Iskrinega se je stanovanjska problematika v semiških Kondenzatorjih izboljšala, toda kljub temu je na seznamu še 47 prosilcev, ki bodo na rešitev svojega stanovanjskega vprašanja morali še počakati.

Reševanje stanovanjske problematike delavcev ima na skrbi komisija za medsebojna delovna razmerja in za čas po končanem kolektivnem dopustu se je odločila obiskati vseh 47 prosilcev za stanovanja in točkovati pogoje, v kakršnih sedaj stanujejo. Na osnovi ugotovitev in ocenitve obstoječih stanovanjskih razmer omenjenih prosilcev za stanovanja bo komisija sestavila ustrezen vrstni red, po katerem naj bi reševali prošnje delavcev.

Razumljivo na voljo ni toliko sredstev, da bi vsi prosilci lahko prišli do stanovanj v krajšem obdobju, saj bodo na razpolago v letošnjem in prihodnjem letu le še tista stanovanja, ki so last OZD in jih bodo posamezniki izpraznili ob preselitvi v lastne hiše. Na ta način naj bi letos pridobili 5 stanovanj ter jih dodelili petim izmed 47 prosilcev, ki žive v najbolj perečih stanovanjskih razmerah.

V Kondenzatorjih tudi z dodeljevanjem kreditov poskušajo čimhitreje reševati stanovanjska vprašanja svojih delavcev. Glede na veliko število indi-

vidualnih graditeljev stanovanjskih hiš, je tudi prošnja za kredite veliko. Tudi tu so možnosti omejene, vendar pa z razpoložljivimi sredstvi skušajo čim bolj učinkovito pomagati. Po obstoječem pravilniku ima v Kondenzatorjih pravico do stanovanjskega posojila vsakdo, ki ima sam vsaj 30 % potrebnih sredstev za celotno gradnjo.

V ta namen je letos komisija imela na voljo 1,33 milijona dinarjev sredstev, prosilcev za posojilo pa je bilo 79. Na julijski seji je komisija 17 prosilcem prošnje začasno zavrnila, ker še niso imeli obvezne 30 % lastne udeležbe, ali pa so že prej dobili kako posojilo. Le-ti bodo zato prišli v poštev šele pozneje.

Posojilo bo iz razpoložljivih sredstev letos prejelo 31 prosilcev in ga bodo lahko izkoristili v enem letu. Deset prosilcev se je odločilo posojilo vezati pri banki za 2-3 leta, dobili pa so skupno 600.000 dinarjev posojila. Ostali prosilci, katerih prošnje je komisija lahko rešila v letošnjem letu pa bodo dobili skupno 730.000 dinarjev posojila, prav toliko pa nato še od banke.

Tako je letos dobljen del prošenj komisija lahko ugodno rešila, oz. rešila celo več prošenj, kot je bilo sprva računati, glede na ugodnosti, ki jih je letos nudila tudi banka v ta namen.

—C—

Marici Schalamun v spomin

V življenju vsakega človeka so mejniki. Mejniki otroštva, zrelosti, ustvarjalnega dela, pokoja in smrti. Toda od vseh človeških obdobij je najbolj usodna smrt, ki nasilno postavi zadnji mejnik. Včasih na koncu, včasih neke na sredini in — o groza — tudi na začetku.

Vsi vemo za ta mejnik. Vemo zanj, ker je tak zakon narave. Toda, če ga je usoda zavalila na pot sočloveku, ki smo ga poznali, spoštovali in zaradi njegove plemenitosti vzljubili, se zdrzemo, nam je hudo — zdi se nam krivično.

In tako smo se zdrznili minuli teden, ob smrti Marice Schalamunove. Bila je 21 let med nami. Zaposlila se je že na IEV, potem je prešla v ZTO, nato v PSO in slednjič IC — skoraj vseskozi je delala v izvozu, nazadnje kot asistentka direktorja izvoza.

Lani so jo invalidsko upokojili — zaradi zdravja. Ni mogla več. Pa ni dolgo vzdrlžala v miru. Prišla je spet med nas, vendar le na obisk. Kako rada bi še poprijela za delo, je povedala. Koliko nasvetov in izkušenj bi še posredovala mlademu rodu.

Toda usoda ni spremenila svoje odločitve. V petek so jo mnogi spremili na njeni zadnji poti.

Rast Iskre je nezadržna, temelji pa na delu in prizadevanju mnogih. Zelo velik delež tega je nesebično prispevala Marica. Zato smo ji hvaležni. Imela pa je tudi zlato srce, za vsakega lepo besedo, pripravljeno, na vsak hip na kakršno koli pomoč — torej lastnosti, če smo odkriti, ki so danes redke.

Zaradi tega nam bo trajno za vzgled in se je bomo še dolgo, dolgo spominjali.

Sodelavci

Kupcem bodo na voljo vsi izdelki iz proizvodnega programa TOZD TV Pržan.

TOZD, MERILNI INSTRUMENTI

V OTOČAH USPEŠNO POSLUJEJO

Ugodno poslovanje v prvem polletju — Majhen, a zrel in medsebojno povezan delovni kolektiv — Načrtovana novogradnja proizvodnih prostorov, individualnih hiš ter stanovanj za zaposlene

Poslovanje v Iskri Tovarni merilnih instrumentov v Otočah je bilo v prvem polletju letošnjega leta izredno uspešno. Domači trg je namreč ugodno sprejemal merilne instrumente, saj je njihov izbor velik, kvaliteta pa na svetovnem nivoju. Zadostili so skoraj vsem jugoslovanskim potrebam.

Njihov proizvodni program obsega:

1. instrumente za vgradnjo (to so v glavnem industrijski)
2. univerzalne, prenosne instrumente
3. razne naprave in sisteme

Poleg teh izdelujejo še instrumente za avtoelektrične delavnice in šolstvo.

Nuša Zadnikar — kontrola tuljavice.

V tem prvem polletju so proizvedli 64,8 % načrtovane celoletne proizvodnje, medtem ko so za osebne dohodek izplačali le 51 % predvidenega letnega plana. Uspešnost proizvodnje gre v veliki meri na račun neke specialne proizvodnje za vojsko, ki se pojavlja pogodbeno vsakih par let. Močno so povečali poslovni sklad in sklad skupne porabe.

Od celotne proizvodnje so namenili izvozu za 2,3 milijona dolarjev izdelkov, vendar so v prvem polletju izvozili le za milijon dolarjev, kar je manj od predvidenega. Zmogljivosti so imeli na razpolago, ni pa bilo izvoznih naročil, čemur je glavni vzrok velika konkurenca in nizke cene. (Njihova proizvodnja je namreč vezana na specialne materiale, ki jih morajo uvažati.) Izvažali bi lahko precej več, vendar bi morali prodajati pod lastno ceno, kar pa bi poslabšalo poslovne rezultate.

Zaradi potreb izvoza in nujnosti uvoza bodo morali najti najprimernejšo rešitev, ki bo pokrivala izgubo v okviru delovne organizacije.

Proizvodnja je v zadnjih letih naraščala letno za 10 do 15 % kljub zelo skromnemu zaposlovanju. Produktivnost se je povečala za 9 % na leto kljub inflaciji; dvig produktivnosti zaradi tehničnih izboljšav je 2 do 3 % večja od načrtovane.

Proizvodnja sama je zelo zanimiva, ker je v vsakem instrumentu vloženega

Silva Selan pri merjenju in kontroli.

Umerjanje merilnih instrumentov.

precej živega dela vendar si prizadevajo, da bi bil vložek le-tega čim manjši, da bi se od sedanjih 50 % zmanjšal vsaj še za 10 do 15 %. Težnja k avtomatizaciji in specializaciji pa zahteva stalno izobraževanje kadrov. Tako imajo trenutno v rednem šolanju ali študiju ob delu 55 ljudi.

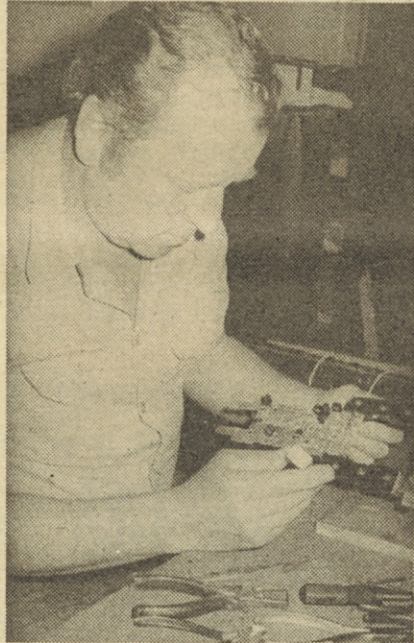

Ivica Sitar — čiščenje konic.

V tovarni instrumentov delajo ljudje iz štirih občin, jeseniške, radovljške, tržiške in kranjske. Približno polovica zaposlenih je doma v bližnji okolici, druga polovica pa se jih vozi na delo z dobro organiziranimi prometnimi sredstvi.

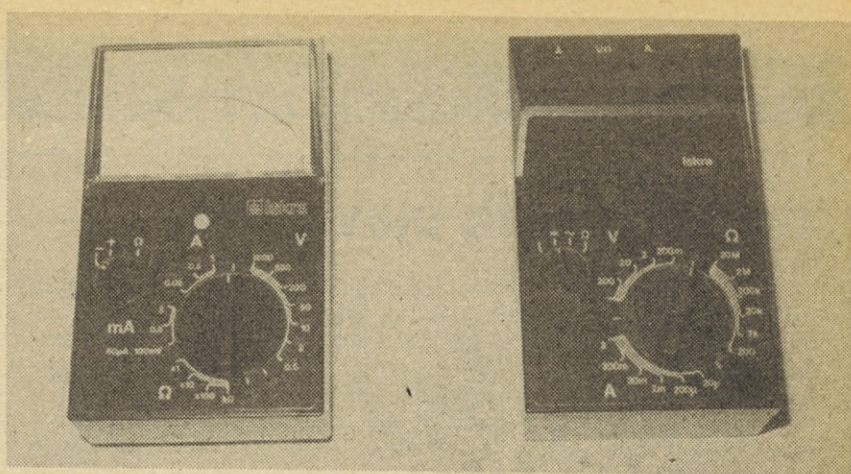
Fluktuacija ljudi je majhna, iz česar sklepamo, da je večina s svojim delom v tovarni zadovoljna. Vendar povprečna starost zaposlenih stalno raste, ker premalo zaposlujejo. Tako prvotna „mlada tovarna“ prerašča v srednje star in zrel delovni kolektiv.

Tudi osebni dohodki zaposlenih so v porastu in se vsa leta gibljejo v okvirih normalne družbene rasti. Sorazmerno visok povpreček — 6.700 din —

Miro Mlakar — montaža tiskanih vezij za Digimer 10.

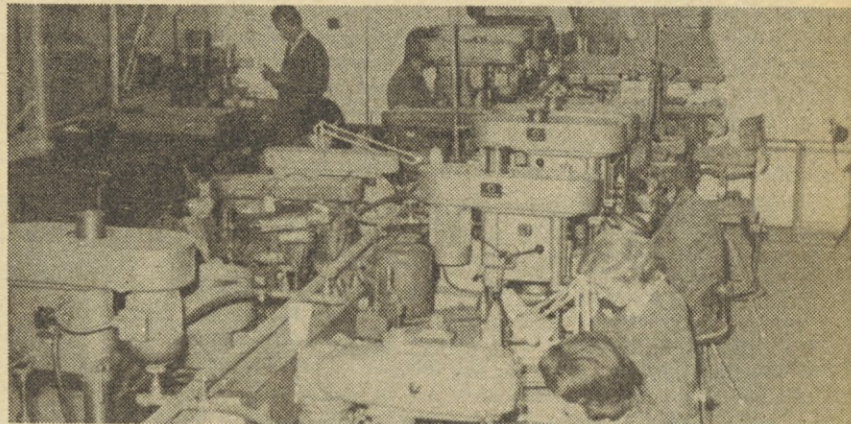
pa narekuje sama struktura delavcev, saj ima preko 130 delavcev od 532 zaposlenih visoko, višjo ali srednjo izobrazbo, 160 pa ustrezno kvalifikacijo.

Dva pomembna izdelka: Unimer 33 in Digimer 10.

Predvsem naraščajoče potrebe na domačem in tujem trgu ter utesnjenost proizvodnje zahtevata, da v naslednjih letih povečajo proizvodne površine. Zato so se z DO Elektro-

gradnjo kompleksa individualnih hiš za zaposlene. V dogovoru s krajevno skupnostjo so se odločili za 39 zazidalnih enot. Gradili bodo tudi dva bloka z otroškim vrtcem v pritličju.

Pogled v vrtnico v Otočah.

mehanika dogovorili za izdelavo novega investicijskega programa za modernizacijo in povečanje proizvodnje v Otočah. Tovarna, ki ima 5.400 m² zazidalnih in 6.600 m² ostalih površin, se je odločila, da bo širila svoje prostore med reko Savo in železniško progo. Odločitev, da bodo zazidali še 5.000 m² površin, je posledica velike utesnjenosti v montaži in proizvodnji merilnih instrumentov, neustreznih transportnih poti, neustreznih in dotrajane galvanike in lakirnice, neustreznega obrata družbene prehrane, sanitarnih prostorov in garderob. Že obstoječa gradnja narekuje paviljonski koncept gradnje, objekti bodo razporejeni po ritmični kompoziciji in medsebojno povezani. V zazidalni načrt je vključena tudi ureditev prometnega režima — parkirišča, ceste in novega mostu čez Savo. Hkrati bodo začeli z

Otoška tovarna tudi stalno sodeluje s krajevno skupnostjo, saj imajo občasne skupne sestanke in si medsebojno pomagajo z razpoložljivimi sredstvi.

V tovarni potekajo že priprave za izdelavo srednjeročnih programov temeljne organizacije. Pripravili so analizo razvoja 1976/1980 in predlog smernic razvoja za obdobje 1981/85, v katerem predvidevajo ponovno intenzivno rast v sklopu možnosti domačega trga in izvoza, zaposlitev novih delavcev in že omenjeno izgradnjo, saj so zato morali spremeniti namembnost zemljišča v trikotniku med Savo in železniško progo.

Naj ob koncu se menim, da Otoški Iskraši razpolagajo z 10.000 različnimi pozicijami materiala. Verjetno je že to dejstvo eden izmed najzgovornejših pokazateljev uspešnosti njihovega poslovanja.

Eli Križnar

V montaži končnih izdelkov.

Kaj bo Iskra razstavila v Zagrebu

Panoga zabavne elektronike

Poudarek na letošnjem zagrebškem jesenskem velesejmu velja izdelkom splošne rabe, čeprav to ni prioriteta panoga v proizvodnem programu SOZD Iskra.

Številna je družina črno belih in barvnih televizorjev, od katerih velja posebej omeniti novi barvni televizor Mediteran s popolnim brezčičnim daljinskim upravljanjem. Televizor sprejema zunanji program prek Iskrine antene, delno pa prek videorekorderja.

Prav tako številna je družina radijskih sprejemnikov, najnovejši pa je stereofonski Hi-Fi radijski sprejemnik z boksi. To je prvi takšen izdelek v državi, konstruiran doma in izdelan z domačimi sestavnimi deli.

Podobno velika je tudi družina električnih gramofonov s Hi-Fi kvaliteto, od katerih je gramofon 4002 vezan s Hi-Fi stereo sprejemnikom.

Antene različnih vrst so montirane na posebnem antenskem stolpu, medtem ko kinoakustika prikazuje ojačevalne naprave za zunanje in no-

tranje prostore, prav tako pa tudi režijsko mizo za lokalne radijske postaje.

Zelo številna je tudi družina aparatov za osebno nego: aparat za masažo, tri vrste brivnikov, pet vrst sušilnikov las, kodralnik, avba in nov set za friziranje SD 800.

Aparatom za mehansko obdelavo hrane, kot so mešalniki, mlinčki za kavo in mesoreznica, se je to pot priključil tudi električni nož.

Družini sesalnikov se je priključil še nov tip in sicer Iskra 417.

Sortiment peči za ogrevanje sestavlja štiri vrste kaloriferjev, dve infra lux peči, dva Apola in dvojne plinskih peči.

Štedilniki so razstavljeni kot elementi za vgradnjo in kot samostojni aparati. Posebna pozornost velja povsem novemu izdelku Iskre — pomivalnemu stroju.

Obroben, toda zelo pomemben je prikaz električnih motorjev, ki so bistveni sestavni deli vseh aparatov za gospodinjstvo. Elektromotorji, črpalke in sesalne enote so razstavljeni na panojih.

Panoga telefonije

Iskra razširja proizvodni program telefonskih aparatov z novimi telefoni s tastaturo in telefonskimi garniturami. Simbolično prikazuje tudi najnovejšo elektronsko telefonsko centralo, prvo take vrste pri nas. Razstavljeni so tudi novični aparat za javne govorilnice in multifrekvenčni monitor.

Panoga prenosne tehnike

Glede na velik razvoj elektronske računalniške tehnike je pomemben prikaz modelov posredovalnih aparatov med terminali in računalnikom. Prikazane so tudi UKV naprave in sprejemno-oddajna aparatura TRAFFIC, ki deluje. Morda bi omenili še diktafon Compur s sekretarskim kompletom.

Panoga avtomatike

Zajema prikaz avtomatike za asfaltne baze, elektronske tehnice, avtomatizirane naprave za semaforizacijo cestnih križišč, stebriček za klic v sili, plačilni sistem z magnetnimi karticami in novo avtomatsko varilno napravo Tigvar.

Panoga električnih števcov in stikalnih ur

Celotna družina električnih števcov zajema vse merilnike tako enofazne kot trifazne, za gospodinjstvo in profesionalno rabo. Tem števcem so se pridružili še elektronski števcvi za merjenje energije v dveh smereh ter delovne in jalove energije. Številna je tudi družina mrežnotonskih komand — MTK.

Panoga merilnih instrumentov

Dokaj dobro je zastopana tudi družina univerzalnih instrumentov Unimer, zraven pa še merilnik ohmskih upornosti in avtomatski merilnik temperature. Mimo tega so razstavljeni osciloskopi pH-meter, stabilizirani usmernik, probojni aparat itd.

Področje merilnih instrumentov za avtoelektrične posege je tudi obširno. Razstavljeni so preizkuševalniki alternatorjev, regulatorjev, rotorjev in kontrolnik žarometov.

Panoga stikalne tehnike

Za gradnjo novih hiš je posebno pomemben element — razdelilna omarica z vgrajenimi avtomati in stopnišni avtomat.

Področje prikazuje tudi različna mikro stikala, kontaktorje in motorno zaščitno stikalo.

Panoga napajalnih naprav

Področje prikazuje avtomobilski polnilnik Pobl, korektor za televizorje, električnega pastirja Kekec in ograjo Tinco, ki povsem nadomešča delo pastirjev pri paši živine.

Panoga elektronskih elementov

Ekspoziti te panoge so nanizani zaradi večje preglednosti na tabloju. Med njimi je tudi vrsta novih izdelkov. Razstavljeni so ogljikovi plastni upori, kovinski tankoplastni upori in vezja, varistorji, potenciometri, deloplastna vezja, polprevodniki, keramični kondenzatorji, aluminijevi elektrolitski kondenzatorji, feritna jedra, navite komponente, trdoferitni trajni magneti, magneti ALNICO, električni vžigalniki za plinske štedilnike (za vgradnjo), elektronski regulatorji svetlobe in regulatorji števila vrtljajev elektromotorjev.

Panoga kondenzatorjev

Družina teh pasivnih elementov je zelo obširna, prikaz pa zajema samo nove izdelke, med njimi avtomatski regulator jalove moči, avtomatsko kompenzacijsko baterijo in demonstracijo najnovejših fluorescenčnih kondenzatorjev metalizirane izvedbe, ki ne onesnažujejo okolja.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Dosežki naših inovatorjev

Alojz Šenk, delavec na ročnem raziglanju v vrtalnici števec je izboljšal delovni postopek pri obdelavi spork. Sponke za števec izdelujejo iz medenine. Stranici profilnega materiala je treba nekoliko pobrusiti, kar se je do sedaj izvajalo ročno na brusilnem stroju. Tak način dela je bil zamuden in ne preveč varen. Zato je Šenk izdelal posebno pripravo, ki se vpne na namizni brusilni stroj. Njegova izboljšava zagotavlja pocenostavljeno in varno delo in tudi skrajša čas obdelave. Avtor je za izboljšavo prejel enkratno nagrado.

Miro Jerkič, mojster v vrtalnici električnih števec je izboljšal tehnološki postopek pri obdelavi priključnih sponk in s tem dosegel znaten gospodarski prihranek. Stroj „Variomatic“ za obdelavo različnih sponk je bil prezaseden. Za povečanje njegovih kapacitet in zadostitev potreb v montaži števec je Jerkič izdelal posebno vpenjalno napravo, s katero se vrtajo luknje in režejo navoji na namiznem vrtalnem stroju. Dosežena rešitev na obstoječem strojnem parku je vredna priznanja in je avtor zanj prejel enkratno nagrado.

Angel Vidic, vodja linije telefonskih elementov je prijavil koristen prerlog pri vgrajevanju dveh vrst osi. V telefonske številčnike se vgrajujejo dve vrsti osi. Ker je krajših zmanjkalo, je bila resno ogrožena nadaljnja proizvodnja številčnikov in telefonskih aparatov. Vidic je ugotovil, da je na zalogi večja količina daljših osi, nakar je ustrezno preuredil vtiskovalno orodje. S tem je preprečil izpad proizvodnje.

Jože Kalan, vodja linije na instalacijskem odklopniku v Stikalih je prijavil več konstrukcijskih sprememb in tehnoloških izboljšav, s katerimi je bil dosežen znaten gospodarski prihranek. Spremembe se nanašajo na posamezne sestavne elemente kot so pokrovi, ploščice, izolirne cevke, vzvodi, vijaki ipd. Kalan je z veliko mero prizadevnosti reševal tekoče probleme v montaži stikal in predlagal spremembe. Tako je dosegel boljšo kvaliteto, prihranek na času in materialu. Da so njegove spremembe ekonomsko utemeljene, nam kaže tudi gospodarski prihranek.

Rado Štular, mojster v proizvodnji mehanizmov v Lipnici in Janez Koselj, vodja pomožne orodjarne mehanizmov sta izvedla izboljšavo izdelave letvic za registrirnik delovnega časa. Obdelovalni čas se je znatno skrajšal.

Janko Noe, dela v Razvojnem tehnološkem centru, je za potrebe orodij, kjer se na izdelku iz plastičnih mas zahteva matirana površina, dosegel izvirni postopek strukturiranja. S tem je bila dosežena velika gospodarska korist za DO.

Rudi Volčič, vodja kontrole tiskanega vezja v TOZD ATC je prijavil inovacijo glede opreme laboratorija in priprave vzorcev za mikrosekcijo v TOZD. Priprava vzorcev je bila prvotno predvidena v laboratorijskem centru DO. Vendar so se kmalu pokazale težave predvsem zaradi pomanjkanja opreme in oddaljenosti centra od proizvodnje tiskanih vezij. Največji problem je povzročalo prepočasno usklajevanje rezultatov in zato večja možnost izmeta in zastojev. Navedene težave so spodbudile Rudija Volčiča, da se je odločil organizirati pripravo vzorcev v okviru tovarne ATC. Samostojno je pričel opremljati laboratorij z elementi, ki so bili dostopni v sami tovarni in tako dosegel nekaj izvirnih rezultatov.

Pripravil: A. B.

včasih pa pride tudi kontrolirat, koliko naredim. Hrup in vročina tu v oddelkume zdaj niti ne motita preveč, čeprav sem bi v začetku kar malo bolan. Sicer pa mislim, da je razporeditev na neko delovno mesto dokončna, da ga narekuje šola in da ga ne moreš zamenjati.“

SIMON ŽONTAR je zaključil 2. letnik poklicne šole, toda kot bodoči elektromehaničar vstavlja žagice v etuije:

„Bolj primerno mojemu profilu bi bilo delo v elektrodelašnici, toda zdaj sem tu in zlagam te žagice v polivinilaste torbice. Seveda si dela nisem sam izbral, zanj pa ne potrebujem niti mentorja. Prej, ko sem bil na traku, mi je mojster pokazal delovno operacijo... Zadovoljen sem, kaj pa hočem, saj se na da nič spremeniti. A vsaj po malico ne hodim sodelavcem...“

MARKO KOŠIR, tudi prvi letnik, elektromehaničar, na traku pobira pakete in jih zлага v škatle:

„Ne, nisem ves čas na tem mestu, prej sem nalagal števec na trak. Raje bi seveda delal pri meritvah ali čem podobnem, toda kaže, da moramo vse dati skozi. S svojim bodočim poklicem se tako nisem seznanil, toda na delovno mesto so me razporedili v šoli, tam pa že vedo. Mislim, da tudi mentorja nimam, sicer ga pa pri takem delu niti ne potrebujem.“

VESNA OKRŠLAR, 1. letnik poklicne elektro šole:

„Predstavljal sem si, da bom na praksi na primer sestavljal sestavne dele električnih aparatov, preverjala točnost na merilnih instrumentih ipd. Tako pa pregledujem magnetne izklopnike, njihov zunanji videz in delovanje, kar se še kar sklada z mojim profilom, saj mi nudi osnovno praktično znanje. Tudi mentorja imam, ki me je prvi dan popeljal po oddelku, me predstavil sodelavkam in posadil na to delovno mesto.“

ANDREJ PIŠLER, elektromehaničar: „Izučil sem se bom za elektromehaničar, pa stojim poleg tega stroja in nakladam vanj plošče tiskanega vezja. Ne le, da se to ne sklada s tem, kar se učim v šoli, tudi statim moram vseh osem ur, muči me smrad amonijaka, lakov. Ko bi vedel, da lahko kaj storim, da bi bilo prihodnje dni prakse boljše, se ne bi pritoževal nad tem, tako pa...“

Izjave mladih govorijo same, ni jih posebej komentirati in se sklicevati na prakso, na vtise iz neposredne proizvodnje, na grenak prizvok in vdanost v usodo v njihovih besedah. Čprav je

vsa stvar nekoliko enostranska, saj pri vsem nismo upoštevali, da utegnejo biti marsičesa krivi tudi praktikanti sami, pa je vendarle to edini način, da zbudimo pristojne in jih opozorimo na pogoje, ki jih je potrebno spremeniti.

Danica Žlebir

Uspel piknik v Završnici

Udeleženci piknika v Završnici.

Mladinci iz OO ZSMS TOZD Mehanizmi Lipnica smo letos pričeli sodelovati z 2. Planinsko četo iz Bohinjske Bele. Sestavili smo program sodelovanja, ki ga vestno izvajamo.

Tako smo si izmenjali obiske, njihova delegacija se udeležuje naših rednih sestankov, skupaj pripravljamo kulturni program za dan JLA.

V nedeljo, 2. 9. 1979 pa smo organizirali pohod na Stol in piknik v Završnici. Ko smo se v zares lepem vremenu vzpenjali proti vrhu Stola, se

je pokazalo pravo prijateljstvo in tovarištvo, ki se je potem nadaljevalo na pikniku. Prijeten je bil pogled na vojake in mladince, kako mečejo kroglo, streljajo, igrajo nogomet in pojejo.

Po obilnem obedu, ki so ga pripravili vojaki, smo se kljub utrujenosti ozuljenim nogam, skupaj zavrteli v kolo okrog tabornega ognja.

Kar prekmalu je prišel čas slovesa in poslovili smo se v prepričanju, da bo naše sodelovanje odslej še tesnejše.

Boris Šolar

Tako so se sodelavci TOZD Restavracija v Elektromehaniki poslovili od dolgoletne sodelavke Zlate Mihelič. Ni manjkalo spominskega darila, niti ne šopka rož in v pokoju so ji zaželeli mnogo zdravja in zadovoljstva.

ISKRA industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehanično KRAJ, n.s.o.
TOZD MONTAŽNO SERVISNA ORGANIZACIJA LJUBLJANA

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. SAMOSTOJNI MEHANSKI TEHNOLOG za tehnološko pripravo dela, na montaži telefonskih sistemov

Pogoji:

- tehniška srednja šola strojne stroke
- 6 let delovnih izkušenj v tehnologiji in proizvodnji
- poznavanje enega tujega jezika

2. SAMOSTOJNI MERILNI TEHNOLOG

za tehnološko pripravo dela pri preizkušanju in spuščanju v pogon telefonskih sistemov

Pogoji:

- tehniška srednja šola elektro ali strojne stroke
- 6 let delovnih izkušenj v tehnologiji in proizvodnji
- poznavanje enega tujega jezika

3. SAMOSTOJNI ANALITIK PRODUKTIVNOSTI

za obdelavo in kontrolo delovnih normativov

Pogoji:

- tehniška srednja šola elektro ali strojne stroke
- 8 let delovnih izkušenj — temeljito poznavanje raznih sistemov normiranja
- poznavanje enega tujega jezika

Kandidati naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA Montažno servisna organizacija Ljubljana, Medvedova 28. O izidu izbora bodo prijavljeni kandidati pismeno obveščeni v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

Teorija brez prakse je kot voz brez »akse«

ALI RAZMIŠLJANJE S PRAKTIKANTI IZ ELEKTROMECHANIKE

Smisel počitniške prakse je, da dijaki, študentje in mladi delavci v organizaciji združenega dela kar najbolje spoznajo bodoče delovno mesto in v teku šolanja vskladijo teoretično znanje s praktičnim delom. Toda neredko srečamo primere, ki navadno niso izjemni, ko se vajenci in dijaki trudijo z neposredno proizvodnjo, enoličnim delom ob tekočem traku in zlaganjem paketov delovnega mesta, za katerega naj bi jih praksa usposobila, pa niti od daleč niso videli. Za varnost dela je sicer poskrbljeno, toda hrup in vročina, smrad kemikalij in druge „privlačnosti“ oddelkov neposredne proizvodnje niso posebna spodbuda za novopečene delavce, ki se praktično pripravljajo na življenjski poklic. Vsemu se je treba privaditi, zdaj resignirano, zdaj upajoč v lepšo bodočnost trdijo praktiki, njihovi mentorji pa trdijo, da se mladi delavci še vedno lahko pritožijo in zamenjajo neustrezno delovno mesto.

Kaj pa razglabljanj:

14 dni... vrtam luknje v te kotve. Bil sem tudi na drugih delovnih mestih, več ali manj podobnih. Delovna operacija mi razloži mentor, ki pojasni tudi, kakšen pomen ima določen kos v aparatu, ki ga proizvajamo. Delovno mesto, na katerem bom morda nekoč delal kot elektrotehnik, sem že videl bolj od daleč, nihče pa mi še ni odkril, kaj naj bi se na tem delovnem mestu delalo. Sicer sem pa s prakso kar zadovoljen, ker so mi že prijatelji povedali, naj ne pričakujem kdo ve česa.

ZDRAVKO DEBELJAK, bodoči finomehanik, dela pri stiskalnici, izdeluje pa precizne dele za števec in razna delovna orodja:

„Svoje delovno mesto sem si predstavljaj drugače, a na to so me razporedili drugi. Mentor mi je prvi dan pokazal, kaj in kako naj delam

ŠTIPENDISTI ELEKTROMECHANIKE POZOR!

Klub štipendistov vabi vse tiste, ki radi hodite ter ste pri tem radi v prijetni družbi, da se včlanite v pohodno enoto, ki bo delovala v okviru mladinske pohodne čete KS ZSMS Iskra Elektromehanika. Hkrati je to izjemna priložnost, da se spoznate s svojimi bodočimi sodelavci.

Prijavite se čimprej v kadrovske službi Elektromehanike, na oddelku za štipendije, tel.: 22221, int. 27-82.

Za vse, ki pa ste bolj vneti za kulturo bo klub preskrbel nekaj abonmajskih vstopnic za Prešernovo gledališče v Kranju. Tudi za to se prijavite v Kadrovske službi Elektromehanike na oddelku za štipendije.

Število vstopnic je omejeno, zato pohitite!

Predsedstvo kluba štipendistov
Iskra DO Elektromehanika
Kranj

Zven lopat in krampov je utihnil

Po treh mesecih je v desetih slovenskih krajih utihnila brigadirski pesem ter ženket krampov in lopat. Brigadirji iz številnih mladinskih delovnih brigad so se vrnili na svoje domove, ostali pa so kilometri novih cest in vodovodov.

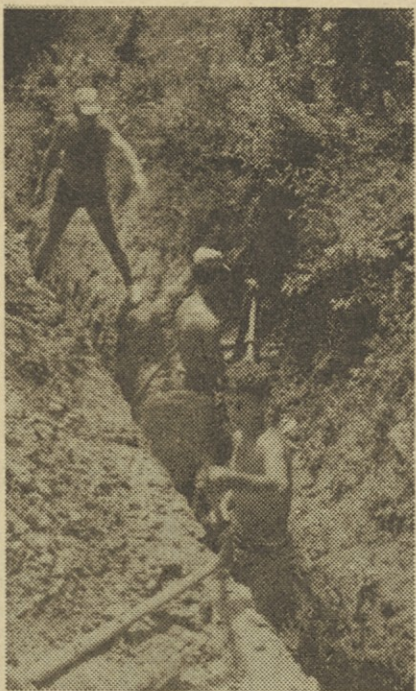
Tako so slovesno zaključili mladinsko delovno akcijo v Kožbani v Goriških Brdih, ki je v štirih letih, kolikor je trajala, izpolnila vsa načrtovana dela. Brigadirji so zgradili 15.500 metrov vodovoda in tako oskrbeli z zdravno vodo okrog 400 prebivalcev iz dvanajstih vasi in zaselkov, zgradili pa so tudi 2300 metrov cest, med katerimi je najbolj pomembna cesta od Brdic do Kožbane, ki so jo odprli prav ob zaključku letošnje akcije. Brigadirji so s tem prihranili družbi okoli 870 milijonov dinarjev.

Enako je bilo tudi na drugem koncu Slovenije, v Gornjih Petrovcih na Goričkem. Tu so brigadirji s svojim delom prispevali k boljši cesti povezavi narodnostno mešanega in obmejnega področja soboške občine in s tem k lažjemu prevozu učencev do bodoče nove slovensko-madžarske šole v Prosenjakovcih. Brigadirji so uredili 42 tisoč m² cestnih brežin, izkopali 10 tisoč kvadratnih metrov zemlje in regulirali del Kobilskega potoka. Brigada Rdečega križa pa je uspešno opravila svoje delo v treh krajevnih skupnostih na tem področju.

To sta le dve od desetih mladinskih delovnih akcij, kolikor smo jih letos organizirali v Sloveniji, vendar bi bila slika na drugih akcijah podobna tej. Povsod so brigadirji uspešno opravili načrtovana dela oziroma so le-ta krepko presegle, s čimer so pokazali pripravljenost, da s svojim delom pomagajo tam, kjer je razvoj zastal. Tako so spet potrjeni uspehi preteklih let in ustvarjeno delo v vrednosti več milijonov dinarjev.

Mladinske delovne akcije so letos v naši republiki dobile nove kvalitete in so kot take postale resnična šola samoupravljanja, v okviru katere se izgrajuje mlada osebnost. Tako letos organizatorji še posebno pozornost posvetili delu na področju interesnih dejavnosti, ki kljub zahtevnejši obliki dela, kaže na uspeh, ki se med drugimi vidi tudi v množičnosti, pripravljenosti brigadirjev za tovrstno dejavnost.

V povprečju so bile tudi letošnje mladinske delovne akcije bolj pripravljene, tako vsebinsko kot materialno. To nam vsekakor zadovoljivo zatrjuje, da so tudi občinske konference pripravam na mladinske delovne akcije letos posvetile veliko več pozornosti kot pretekla leta. Tako je vedno manj sredin, kjer evidentirajo brigadirje v zadnjem trenutku, nimajo pa nikakršnih predhodnih stikov z mladimi iz organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in šol, da bi mlade pripravili na odhod na mladinsko delovno akcijo. Jasno je, da v tem

Brigadirji med delom.

primeru brigada ne more zadovoljivo opravljati vseh nalog na delovišču, še posebej pa ostane pasivna na področju interesnih dejavnosti.

Od štaba akcije, največ pa seveda od prizadevanj brigadirjev samih je potem odvisno, da se bo takšna brigada usposobila za normalno opravljanje nalog. Za to pa je potreben določen čas, kar pomeni za akcijo izgubo dragocenih ur na delovišču ter slabo ali neizpolnjeno delo na področju interesnih dejavnosti.

Tega se občinske konference očitno zavedajo, saj je praksa pokazala, da tiste občinske konference, ki so se pravočasno lotile evidentiranja ter v ta namen organizirale tudi različne oblike dejavnosti, v katerih so mlade seznanjali z vlogo in pomenom mladinskega prostovoljnega dela, niso imele na akciji okoli brigad nikakršnih problemov.

Vse to kaže, da mladinske delovne akcije dobivajo vedno večji pomen, ki ga v našem političnem sistemu vsekakor zasluži, in se tudi vsebinsko bogatijo. Naj končamo z besedami, ki jih je ob zaključku zvezne mladinske delovne akcije „Posočje 79“ v slavnostnem govoru izrekel izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Ljubo Jasnič: „Mladinske delovne akcije“ so v svojem razvoju od osvoboditve do danes jasno kazale, kakšen je odnos družbe do mladih, do njihovega dela, do vključevanja mladih v družbeno dogajanje, kazale pa so tudi resnično pripravljenost mladih za konkretno akcijo, za resničen prispevek k družbenemu razvoju.“

Miro Erzin

lepih trenutkov patudi dela in potrpljenja. Najbolj sem bila razočarana nad mladino samo, ki ni nastopala tako složno in nepristransko.“

Valerija je v svoji brigadi opravljala dve odgovorni funkciji. Bila je referent za informiranje in sekretarka brigade. Zato je imela veliko dela in malo prostega časa ter s tem tudi manj možnosti za vključevanje v družabne oblike brigadirskega življenja.

Vesna Jankovič, zaposlena v skladišču, ima svoje mnenje o delu in življenju v brigadi: „Mislim, da se je vsak trudil, da bi navezal čimveč prijateljskih stikov z brigadirji in menim, da nam je to tudi uspelo. Eden izmed ciljev brigade je utrjevanje bratstva in enotnosti. Naše delo ni bilo težko, pogozdovale smo, le pot do delovišča je bila dolga in naporna.“

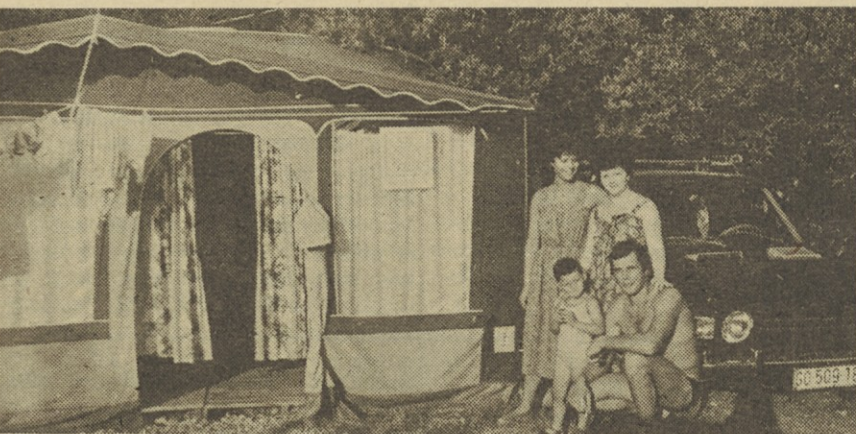
Sam sem se poleg že navedene udeležil tudi delovne brigade na Đerdapu. O tej akciji bi lahko napisal cel roman, saj je to eno najboljših brigadirskih naselij v Jugoslaviji z bazenom, športnimi igrišči, kinom in discom. Delo je bilo zanimivo in zahtevno. Veliko smo kopali, betonirali, delali na arheoloških izkopaninah, urejali zelene površine v novem športnem centru. Naša brigada iz Kranja je bila zelo mlada, zato smo opravljali lažja dela. Nekateri res niso kazali pretirane delovne elana, ker so mislili, da so kramp, lopata in samokolnica popolnoma avtomatski.

Življenje in zblizevanje med brigadami, ki naj bi ustvarile cilj akcije – širjenje bratstva in enotnosti ter navezovanje prijateljstva, ni bilo takšno, da bi na koncu lahko rekli: lepo je bilo, še bomo prišli na Đerdap. Brigadirsko življenje je izginjalo, mladi so prevec mislili na disco in podobne stvari. Brigadirske prireditve pa so bile slabo obiskane in so izzvenele v prazno. Edino igre brez meja so pritegnile vse prebivalce naselja.

V brigadi sem opravljal funkcijo predsednika brigadne konference, zato sem moral poskrbeti tudi za samoupravno organiziranje. Spoznal sem, da je med teorijo samoupravljanja in prakso velik razkorak. Spominjam pa se predsednika skupščine akcije na Đerdapu, ki je bil na začetku velik optimist. Tak je ostal do kraja, zahteval je, da se pravila vestno izvajajo, in postal nepriljubljen celo v štabu.

Dopolodne delo na trasi, popoldne nekaj sestankov, šport, razni tečaji, prireditve, srečanja s prijatelji – vse to in še marsikaj je zapolnilo moj delovni dan v brigadi, ki je bila moja prva zvezna.

Prišli so tudi novinarji z vseh koncev sveta, da bi si ogledali „čudež“ našega prostovoljnega dela. Neka nemška novinarka nas je zagledala, ko smo se vračali z dela in peli, vzkliknila je in pritiskala na sprožilec fotoaparata: „Das ist einfach fantastisch!“ B. D.

Zvonko Vodopivec ob Iskrini prikolic.

V zaslužen pokoj je odšel naš dolgoletni sodelavec Franc Švab, ki je bil zaposlen v GPP TOZD Orodjarna. Sodelavci so se od njega poslovili, mu zaželeli, da bi dolgo užival zaslužen pokoj. Ob slovesu so mu podarili spominsko darilo. Za vse dobre želje se sodelavcem zahvaljuje.

Letovalo 240 naših družin

Smo že sredi septembra, ko se praktično izteka letošnja turistična sezona, ki nam je prinesla veliko lepega vremena, zadovoljstva in še marsikaj, kar sodi k poletnemu dopustovanju.

V tej sezoni je letovalo veliko številno članov kolektiva Iskre – Avtoelektrike Nova Gorica na morju, saj je v naših počitniških kapacitetah preživel odmor skoraj 240 družin, kar je približno osemstisočstiristo nočitev iz vseh naših TOZD in DSSS.

Iz teh podatkov ni težko sklepati, da smo lansko število krepko presegle. Z letošnjo ponudbo in povpraševanjem smo torej povsem zadovoljni. Seveda pa bomo skrbeli še v naprej, da svojo ponudbo še povečamo ter odpravimo vse tiste morebitne slabosti, ki so se letos pojavljale.

Tri počitniške prikolicе iz Avtoelektrike poleg ostalih 19, ki so v drugih obmorskih krajih, so nameščene v

tuje do pettisoč turistov.

Prav zato so se v Avtoelektriki odločili, da postavijo tri prikolicе v ta avtokamp. Tudi sam sem preživel nekaj dni v tem kampu, med raznobarnimi šotori in belimi prikolicami. Na predvečer, ko spusti razkošno sonce svoje zadnje žarke v morsk globino, sem poiskal kraj, kjer so nameščene naše prikolicе, saj me je močno zanimalo, kdo v njih letuje in kaj pravijo dopustniki iz Avtoelektrike o letošnjem odhodu.

Že od daleč me je pričel pozdravljati ZVONKO VODOPIVEC, ki je letošnji dopust preživel z ženo, otrokom ter s svojo in ženino sestro v eni od prikolic. „Tu bomo ostali 9 dni kar je ravno dovolj, da se lepo odpočijem in nabereš novih moči. Vsi smo zelo zadovoljni, le prikolica je malo preveč izpostavljena soncu, ki prek dneva res preveč pripeka. Sicer pa smo večji del dneva na plaži, zvečer pa se že toliko

Res je, da so prikolicе tik ob morju, vendar hkrati tudi preveč na soncu.

avtokampu v Novalji na otoku Pagu. Letos poteka sedmo leto, odkar je Novalja sprejela prve goste, prve turiste. Dva novinarja iz Slovenije, ki sta potovala vzdolž našega Jadrana, sta „zašla“ tudi v Novaljo. Lepote tega mesta in čudovita obala so ju tako prevzela, da sta s široko zastavljeno propagandno akcijo skozi sredstva javnega obveščanja pripeljala že leta 1952 poln trajekt turistov iz Slovenije. Ti prvi gostje so se vrnili zelo zadovoljni, saj so odkrili novo področje za ugoden in miren oddih. Po drugi strani pa so tudi prebivalci Novalje spoznali, da imajo velike možnosti za razvoj turizma, saj jim je danes le-ta poleg poljedelstva, živinoreje in ribarstva glavni vir dohodka.

Danes sta Novalja in kamp „Strašno“ lepo urejena, čista in polna zelenja. V privatnih sobah je na razpolago prek tritisoč postelj, v hotelih tristo petdeset, v avtokampu pa lahko le-

ohladi, da je večerja prijetnejša in sladka kapljica lažje steče. Tudi s ceno smo zadovoljni, saj bom prav zato tudi prihodnje leto spet zaprosil za desetdnevno uporabo prikolic.“

Tik ob prikolicah Zvonka se je „hladila“ družina BITEŽNIK, mož Edi, žena Marina ter hčerki Patricija in Danijela. Povabili so me na kozareček, beseda je dala besedo in v moji beležnici je ostalo zapisano naslednje: „Sicer smo zelo zadovoljni, saj je plaža blizu, morje čisto, nekaj pripomb pa le imamo. Prikolica je postavljena preveč na odprtem, že jutraj jo sonce kaj hitro najde.“

Prihodnje leto je treba poiskati primernejši prostor, saj je tu dovolj dreves, ki dajejo zajetno senco. V prikolicah ostalih podjetij smo opazili dodatne, večje hladilnike, tudi o tem bo potrebno razmisliti. Deset dni, kolikor lahko uporabljamo prikolicę, je sicer dovolj, vendar moramo tu računati na zamude trajektov, na dolgo čakanje nanje, zato bi bilo bolj idealno, če bi posnemali razna druga podjetja, ki imajo na razpolago 14-dnevno uporabo prikolic.“ Družini Bitežnik sem obljubil, da bom te njihove pripombe posredoval „naprej“, upajmo le, da bi jih „pristojni“ tudi upoštevali.

Tudi MARIJE ČERNIGOJ iz TOZD – Tovarne generatorjev in elektrone ni bilo težko najti, saj me je sama povabila na prijeten klepet z vprašanji, kako je doma v Iskri, mene pa je seveda zanimalo njihovo počutje. Kaj hitro je povzel besedo tudi njen mož, naš skupni daljši pogovor pa je vseboval naslednje „teme“.

„Pripombo bi res imeli tudi mi na lego prikolicę, ki ima premajhno zavetje košatih borov, vendar se ta procent izenači z bližino in čistino morja, s prijetnim kopanjem in z dobro klapo, ki jo kaj hitro najdeš, saj imamo občutek, kot da smo v slovenskem kampu. Tudi s ceno za uporabo prikolicę smo zadovoljni, pripravljeni pa bi bili odšteti tudi nekoliko več, da bi le bile v njej tudi stolice in nekaj več posode. Te pripombe pa nas seveda ne odvrčajo od namere, da bomo tudi prihodnje leto ponovno zaprosili za prikolicę, pa čeprav po kolektivnem dopustu.“

Tako torej tri družine iz Avtoelektrike o letošnjem počutju v kamp prikolicah Avtoelektrike. Pocen letovanje, primeren kraj, kljub nekaj manjšim pripombam, in zadovoljstvo, vse to dokaj dobro vpliva na dopustnike, da bodo tudi prihodnje leto ponovno zaprosili za tak ali drugačen način letovanja, to pa je veliko priznanje konferenci OO sindikata, ki je napravila ta korak za čim bolj množično in poceni letovanje članov kolektiva Avtoelektrike ob morju.

M. R.

Zdravo, zdravo, zdravo!

Kadar brigade enoglasno takole pozdravljajo in pojejo, včasih človeka spreleti srh občudovanja, ker je tu čutiti neizmerno moč mladih, ki jih družijo mladostni polet in iskanje nečesa, kar je lepo ter prijetno in zaradi česar se splača živeti.

Tudi letos smo šli v OO ZSM TOZD TEA široko v evidentiranje za mladinske delovne brigade. Odziv je

Vesna Jankovič na lokalni delovni akciji v Stražišču pri Kranju, kar je bil pogoj za udeležbo na zvezni akciji.

bil na začetku skromen, šele ko smo povprašali vsakega posameznika, smo imeli več uspeha; pa še potem so se nekateri, ko so imeli že odobren izredni plačani dopust, premislili.

Na Dugi otok, kjer mladina SOZD Iskra vsako leto organizira delovno brigado, da pripravi kamp za naše sodelavce, smo šli štirje iz naše TOZD. Delo je bilo zelo raznovrstno in zanimivo tako, da smo se znašli v vlogi najrazličnejših poklicev. Tudi morskodno ob obali smo čistili, saj je že skoraj popolnoma prekrito z raznovrstnimi odpadki. Žalostno je predvsem to, da številni turisti označijo svoje mesto na obali s konzervo ali s steklenico. 22 deklet in fantov iz različnih Iskrinih delovnih organizacij je odšlo v treh tednih trdega dela domov z željo, da se prihodnje leto kot brigadirji spet srečajo na Dugem otoku.

V zvezni MDB „Vlasina 79“ pa sta bili Valerija Kosterov in Vesna Jankovič.

Valerija Kosterov, po poklicu industrijski kontrolor in aktivna mladinka, pravi o ZMDB Vlasina takole: „Da sem se odločila za odhod v brigado, je bilo več vzrokov in pobud. Prijatelji so mi pripovedovali o delu in načinu brigadirskega življenja. Pač, hotela sem se preizkusiti kot brigadirka. Nisem bila razočarana, bilo je veliko

Zasedanja DS DO

Na zasedanju delavskega sveta DO.

Na 6. rednem zasedanju delavskega sveta Avtomatike, ki je bilo v četrtek, 6. t.m. so delegati v okviru dnevnega reda obravnavali pripombe, dopolnila in spreminjalne predloge iz javne obravnave o samoupravnem sporazumu o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti ter njihovih virov.

Sprejet je bil sklep, da se upoštevajo stališča komisije za koordinacijo priprav za novo organiziranost delovne organizacije, skupne komisije podpisnic in izvršilnega odbora delavskega sveta delovne organizacije glede pripomb in predlogov iz javne obravnave, tako glede sprejetih, kot glede tistih, ki so bile iz utemeljenih razlogov zavrnjene.

Na osnovi tega sklepa je dal delavski svet Avtomatike predlog omenjenega sporazuma ponovno v obravnavo. Izvedba poprejšnje obravnave na zborih delavcev vseh temeljnih organizacij bo potekala od 6. do 11. septembra.

S.D.

Vztrajno k zaključku del

Decembra 1977. leta je TOZD Inženiringi pristopila k realizaciji projekta za izgradnjo Centra sistemov za avtomatizacijo (CSA) na Iskrinem proizvodnem kompleksu SP 3 v Stegnah.

Po investicijskem elaboratu je bila takrat predvidena 7 nadstropna zgradba z ustrezno proizvodno halo pritlične izvedbe. Prostori zgradbe so bili namenjeni za realizacijo kompleksnih projektov za avtomatizacijo železniškega in cestnega prometa ter alarmnih zaščitnih sistemov, ki naj bi predstavljali strateški program te temeljne organizacije.

V času izgradnje omenjenega objekta pa je prišlo v Avtomatiki do sprememb v samoupravni organiziranosti, ki jo je spremljala programska orientacija v proizvodno kompleksnih sistemov avtomatizacije v industriji, prometu in energetiki. Tako usmeritev in organiziranost bo v vsakem primeru doprinesla večje ekonomske učinke tako TOZD skupnega pomena kakor tudi hitrejši razvoj vseh ostalih TOZD materialne proizvodnje v Avtomatiki. Za nemoten potek sprejetega organizacijskega pristopa pa je potrebno v prvi vrsti zagotoviti primerne tako proizvodne prostore kot prostore za opravljanje intelektualnih storitev: razvoj in projektiranje ter ostalih administrativno-tehničnih del.

Del proizvodnje TOZD SVN za signalizacijo železnic v novih delovnih prostorih.

Danes je 3. faza zaključena. Deset nadstropij nove stavbe in proizvodna hala so pod streho. Vsi napori se trenutno vključujejo v pospešena dela za čimhitrejšo izgotovitev notranjih instalacijskih naprav, k čemur sodi ureditev električne napeljave, klima naprav, varnostnih protipožarnih naprav itd.. Pospešeno izvajanje teh del bi omogočilo, da bi se v novo zgradbo preselili 29. novembra letos.

Za zaključek še informacija, da je v preteklem letu v novem posloppju že stekel del proizvodnje signalno-varnostnih naprav za železnico in TOZD SVN.

S.D.

Delo kot kruh

Kako prijetno je prisluhniti delavcu, ki ti želi v eni sapi dopovedati, da je zdaj v resnici delavec — samoupravljalec, član sindikata in enakovreden občan. Gre za devet najbolj vztrajnih in edinih, ki so verjeli, da bo tudi njim dano ne samo delo, temveč tudi odločanje — torej za devet preostalih delavcev nekdanje tovarne Kooperativne iz Garešnice na Bizeljskem. Tovarne, ki je obstajala samo na papirju, kajti, bila je v resnici slabo organizirana delavnica z delavci, ki tudi po več mesecih niso dobili plače.

„Kakorkoli je bilo težko vztrajati, danes lahko rečem, da se je splačalo.“ namesto pozdrava kar skozi ograjo pove VIKTOR KARNIČNIK, predsednik osnovne organizacije sindikata

Mirko Rožman.

Modernizacija proge

Pri sprejemanju srednjeročnega plana razvoja SR Hrvatske za obdobje 1976–1980 je bilo ugotovljeno, da razvoj železniškega prometa v veliki meri zaostaja za razvojem ostale infrastrukture.

Iz teh razlogov je skupščina SIS za železniški promet v januarju letošnjega leta sprejela predlog ŽTP Zagreb, da je za realizacijo programa modernizacije železnic potrebno zbrati 17 milijard 679,7 milijonov dinarjev.

Do konca srednjeročnega obdobja bi 91 % celotnega programa ali 16 milijard 89,1 milijon dinarjev realizirali, preostali del pa bi vključili v razvoj železniškega prometa do konca 1981. leta.

V sklop realizacije tega obsežnega programa sodi tudi modernizacija proge Dugo selo — Botovo, ki povezuje Hrvatsko s sosednjo Madžarsko. V decembru 1978. leta je investitor ŽTP Zagreb razpisal licitacijo, na kateri je bila kot najprimernejši ponudnik, v precej močni konkurenci domačih proizvajalcev izbrana Iskra-Avtomatika.

Pogodba, ki sta jo podpisala Železniški transport Zagreb in Iskra-Avtomatika, zavezuje slednjo, da nabavi in vgradi kompletne signalno-varnostne sisteme ter lokalne signalne in telekomunikacijske kable na vsej dolžini proge. K izvajalskemu delu sodi še vgradnja signalno-varnostnih sistemov v sedem železniških postaj, ki so razporejene ob vsej progi, vgraditev avtomatskih progovnih blokov, zaščita 34. cestnih prehodov ter avtostop naprav in napravo telekomande prometa.

Še nekaj osnovnih podatkov o progi: njena dolžina znaša 80 km, maksimalna dovoljena hitrost vlakov je 140 km/h z dovoljenim osnim pristikom do 20 t.

Z namenom, da bi v okviru dogovorjenih kapacitet, stroškov, predvsem pa rokov dosegli optimalno realizacijo omenjenega projekta, je bila v Avtomatiki, oz. v TOZD Inženiringi imenovana posebna skupina strokovnjakov. Odbor za projektno vodenje, kakor se skupina imenuje, deluje na principu projektnega vodenja objektov, ki je matrična organizacijska oblika.

Na ta način torej tudi v praktičnem izvajanju sledimo organizacijski obliki, za katero smo se v Avtomatiki odločili že v lanskem letu. Takšen način dela je bil v neki meri v TOZD Inženiringi že dosežen. Rezultati, dobljeni na konkretni izvedbi posameznega projekta pa takšen pristop še utrjujejo in izboljšujejo. Projektno vodenje namreč poveča učinkovitost poslovanja, kar izhaja iz povečane možnosti, da so naloge opravljene v planiranem roku. Prav to pa je danes vse prepogosta šibka točka večine izvajalcev, ko z roki kasnijo, si s tem zvišujejo stroške in zmanjšujejo možnosti za sklenitev novih pogodbenih obvez.

Glede na to, da gre v tem primeru za velik projekt, saj je vrednost celotnega projekta oz. njegova izvedba ocenjena na 244,3 milijone dinarjev, tudi vrednost opreme za signalizacijo mi majhna. Skupno z izvedbenimi deli je ocenjena na 168,4 milijone dinarjev. Tudi oprema bo delo domačega proizvajalca in sicer TOZD Signalno-

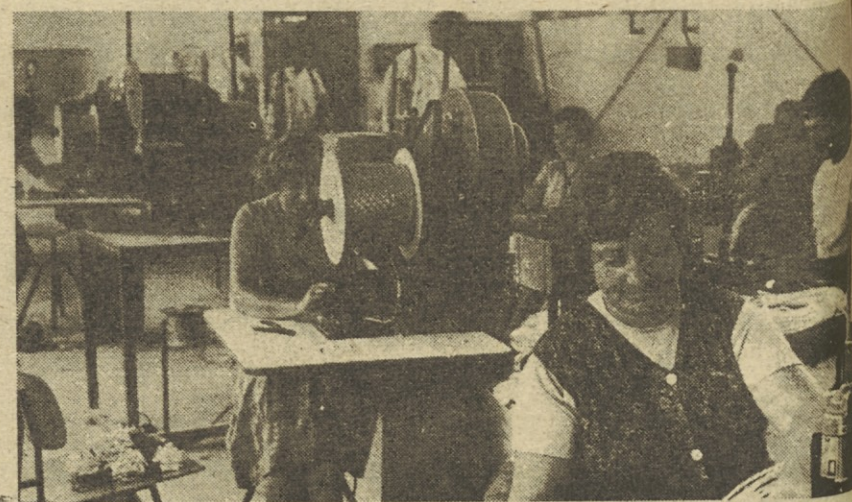
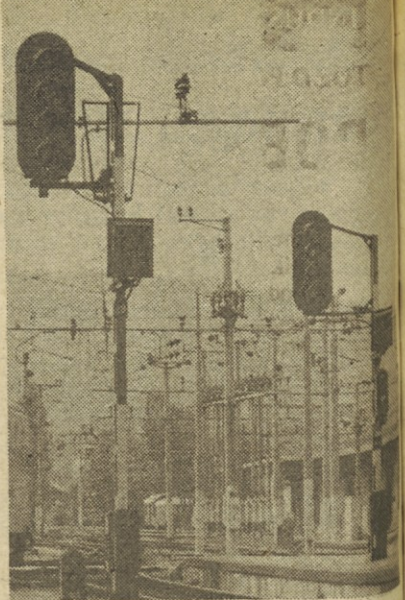
varnostnih naprav iz Avtomatike. Preostalih 78,9 milijona dinarjev pa predstavlja vrednost opreme in del na polaganju progovnih in lokalnih kablov. Razveseljivo, gledano iz zornega kota izvožno-uvodne problematike v našem gospodarstvu je podatek, da je celotna devizna komponenta manjša od 9 %.

Po predhodni izdelavi projekta, ki je bil potrjen s strani ustreznih strokovnih služb, so se prva dela, za katera se obvezuje Avtomatika oz. TOZD Inženiringi pričela že v mesecu juniju. V septembru in oktobru pa bo v skladu z rokovnim potekom izgradnje projekta sledilo polaganje lokalnih signalnih in telekomunikacijskih kablov ob vsej dolžini proge.

V kolikor bodo izvajalska dela še v naprej potekala nemoteno, bo celotni projekt zaključen 31. 12. 1980.

S.D.

Del opreme za modernizacijo proge Dugo selo—Botovo.

Vedri obrazi za stroji v edini tovarni na Bizeljskem.

nove Iskrine temeljne organizacije ELA na Bizeljskem. Tisto o ograji posebej omenjam zato, ker je bila ta sicer nova in edina tovarna na Bizeljskem tudi že prej ograjena, vendar si v njo prišel, kadar se ti je zljubilo. Zdaj na ono stran ograje ne moreš mimo možakarja, verjetno do nedavna delavca, saj kot vratar zastavlja prišlekom pot. Vrata pa odpira samo dovoljenje vodje izmene.

„Težko je namreč govoriti, brati ali poslušati o samoupravljanju, če se ti še niti sanjalo ni o njem,“ nadaljuje V. Karničnik še vedno skozi ograjo. „Prej smo enkrat v vseh letih videli nekega direktorja iz Garešnice. Zdaj imamo svoje delegate v delavskem svetu, svojo osnovno organizacijo sindikata, smo člani vseh teles v samoupravnem sistemu Iskre. To je nekaj povsem drugega. Najbolj razveseljivo pa je to, da nas je že spet za dve izmeni, da vsakega dvanajstega dobiš plačo...“

O tragediji delavcev nekdanje Kooperativne iz Garešnice na Bizeljskem smo v DE že večkrat pisali. Šlo je v bistvu za nevsakdanje ponesrečeno združenje edinega industrijskega zametka na Bizeljskem s papirnatim velikonom, ki se je v nekaj letih sesul v dolgovih, med najbolj prizadetimi žrtvami pa so bili delavci z Bizeljskega. Sledilci je vodstvu sindikata v Brežicah in tamkajšnjemu občinskemu vodstvu uspelo tik pred dokončnim potopom rešiti zidovje in del strojev

na Bizeljskem (ti zdaj v šupi čakajo na licitacijsko razprodajo) ter že omenjeno skupnico preostalih delavcev, ker so se drugi medtem uspeli zaposliti drugje. Z Bizeljskega se, denimo, danes delavci vozijo na delo v Zagreb, Store in še kam, ker v Brežicah, ki so najbližje, ni bilo delovnih mest.

„V naši matični kadrovski službi je danes 45 prošelj za sprejem v delovno razmerje,“ pravi MIRKO ROŽMAN, prav tako eden redkih, ki so vztrajali in se do konca borili za svojo tovarno. Zdaj je vodja dela. S ponosom kaže nekdanje skladišče, kjer gradbeni pravkar končujejo zadnja dela za usposobitev tudi tega prostora za proizvodnjo. „Že v ponedeljek bomo tu montirali nove stroje, kar pomeni novih devet delavcev. Naši osebni dohodki niso nižji od tistih v Brežicah, torej je to tukajšnje delo kot kruh. Velik kos belega kruha. Doma si, enakovreden si, predvsem pa delaš z veseljem, ker vidiš, da si končno dosegel napredek.“

Kolikor slišim in vem, matične strokovne službe načrtujejo še večji razvoj obrata na Bizeljskem. Specializirali naj bi se za montažo električnega vezja. Naše delavke in delavci so hitro osvojili tehniko dela, tako da so tudi delovni učinki enaki tistim v matičnem podjetju. Vse drugo pa bomo še uredili...“

Janez Sever

Zakaj glasba med delom?

Glasba je naš stalni spremljevalec — tako zelo stalni in neopazni, da o njej niti ne razglabljamo veliko. Na Zahodu, kjer glasbo med delom veliko uporabljajo, skušajo strokovnjaki predvsem ugotoviti, kje in kako vpliva glasba na delo in na kakšen način pripomore k boljшему splošnemu (delovnemu) razpoloženju.

Njihove ugotovitve bi lahko strnili takole:

— Uvajanje glasbe vpliva na večji delovni učinek le pri enostavnih, repetitivnih in monotoni delih (pri ročnih delih ugotavljajo 7–17 % povečanje učinka). Pri drugih vrstah dela glasba nima učinka na delovni rezultat oz. so si izsledki raziskav nasprotujoči, medtem ko pri delih, kjer se zahteva velika pozornost, koncentracija ustvarjalnost ali sodelovanje z drugimi, glasba prej moti kot vpliva pozitivno.

— Dokazano pa je, da je glasba vsekakor delovni motivator: velika večina delavcev želi poslušati glasbo med delom (60–90 %, po nekaterih raziskavah celo 99 %), veliko jih izjavlja, da glasba vpliva na boljše razpoloženje pri delu (84 %), zmanjša se enoličnost in duševna utrujenost, izboljša-

jo se medosebni odnosi ter delovno vzdušje. Čas hitreje mine, 59 % delavcem se zdi, da naredijo več, če igra med delom glasba.

— Ker glasba vpliva predvsem na pozitivnejša stališča do dela, na večje zadovoljstvo pri delu, je razumljivo, da bo njen največji učinek pri kvaliteti dela. Tako so v neki raziskavi ugotovili do 40 % zmanjšanje števila napak, večina raziskav pa ugotavlja zmanjšanje škarta in nesreč pri delu.

— Delavci imajo nasploh radi instrumentalno glasbo, glasbo imajo radi predvsem mladi delavci, medtem ko starejše delavce moti. Bolje je predvajati glasbo z odmori in ne neprekinjeno, ker ima v tem primeru glasba lahko negativne učinke. Živahnost glasbo naj bi predvajali predvsem pred odmori (ko nastopi utrujenost — tj. po kakih dveh do treh urah dela), sicer pa je zelo primerno uvajati glasbo ob pričetku in koncu dela. Glasba naj tudi ne bo preglasna — splošno nivo ropota v prostoru naj se ne zviša za več kot 7–10 fonov zaradi glasbe.

— Občutja evforije (vedrejšega razpoloženja, veselja) ob poslušanju glas-

(Nadaljevanje na 7. strani)

DOBRO DELAJO

Bilanca letošnjih prvih osmih mesecev je v TOZD Polprevodniki zelo dobra. Tako v proizvodnji, kot tudi v prodaji, le izvoz nekoliko zaostaja. Tudi storilnost dvigajo, kar je še posebej razveseljivo. Zadnje čase pa imajo težave z uvozom repromateriala, a upajo, da bodo tudi to vprašanje ugodno rešili.

V Polprevodnikih so prvih osem mesecev zelo dobro gospodarili. Prodaja so nasproti načrtom realizirali s 127 % in sicer na domačem trgu 144 % in izvozili pa so 92 % načrtovanih količin. Osebnih dohodkov so po načrtu dvignili za 29 % v primerjavi z enakimi obdobjem lani. Seveda pa imajo osebni dohodki korenine v storilnosti. Proizvodnjo so dvignili za 44 %, dohodek za 202 %, čisti dohodek pa za 223 % in to le ob 14 % višjem številu zaposlenih.

S prodajo ni bilo težav, nasprotno, bila je zelo visoka konjunktura na domačem in tujem trgu. Precej (cca 60 %) izvažajo v države SEV, zaradi vse večjih potreb po konvertibilnih deviznih sredstvih pa se bod že letos intenzivneje preusmerili na zahodna tržišča. Tudi kooperacije, vsaj nekatere, bodo usmerili tja. Seveda pa

bodo na ta način naleteli na trg, kjer so cene polprevodniške tehnike nižje in bo zato finančni učinek v izvozu konec leta precej manjši.

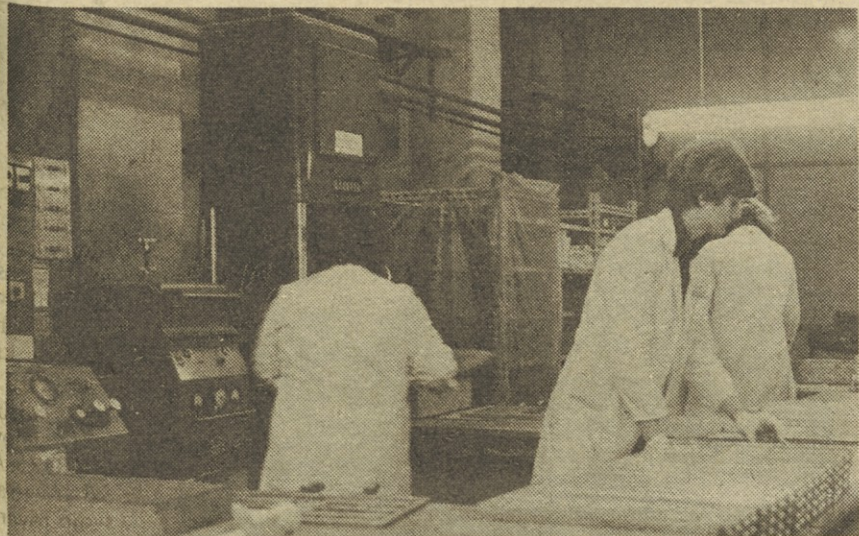
Na domačem trgu pa se že kažejo znaki upadanja povpraševanja, kar je posledica zelo odločne kreditne politike na področju široke potrošnje, ker je povpraševanje manjše, zato upada tudi proizvodnja.

Največji problem zadnjih tednov je zelo omejen uvoz. Zaradi tega so z vsemi mogočimi merami omejili porabo zlasti uvoženega materiala, toda žal povsem brez uvoza ne gre. Upajo, da bodo s pogovori na IC uspeli dobiti možnost uvoza najnujnejših materialov in zagotoviti nemoteno proizvodnjo. Če pa jim to ne bo uspelo, se lahko zgodi, da bodo morali začasno ustaviti nekatere linije.

Energetskih težav se ne bojijo. Direktor Stane Kovačič pravi, da v revirjih ne bo težav, ne z elektriko in ne z ogrevanjem. Sicer bodo za kako stopinjo manj kurili pozimi, drugih težav pa najbrž ne bo.

Te dni delavci IMP hitijo z montažo klimatskih naprav, ki so v tej tovarni prepotrebne. Imajo veliko težav z vročino, zlasti poleti, prostore pregrejejo kemični postopki iz proizvodnje. A tudi zrak bodo imeli tako boljši.

F. Kotar

V proizvodnji polprevodnikov.

Samo kakovost zagotavlja razvoj in uspeh

V novem srednjeročnem programu Industrija elementov načrtuje velike nove naložbe in predvsem visok dvig proizvodnje. Več kot tri četrtine elementov bo namenjenih za izvoz na najzahtevnejša svetovna tržišča. Ta pa zahtevajo vse višjo kvaliteto. Zato smo prosili, vodjo sektorja za kakovost v IEZE Zoltana Zemljiča, naj nam pove, kaj načrtujejo na področju kvalitete. Napisal nam je naslednji prispevek.

Zadnji čas smo naredili bistvene pozitivne premike predvsem v spoznanju, da brez kakovosti ni zanesljivega tržnega nastopa in obstanka, delne pa v proizvodnih procesih z določenimi izboljšavami tehnologij, proizvodne opreme, discipline dela itd.

To je seveda globalna slika. V resnici pa tako prizadevanja, kot dosežki v smislu boljše kakovosti zelo nihajo od tovarne do tovarne. V tistih TOZD, ki so pretežno, ali vsaj delno usmerjene v izvoz in so pod stalnim pritiskom izredno močne konkurence, so prizadevanja pa tudi dosežki področju kakovosti čisto drugega ranga kot v TOZD s tržno usmerjenostjo na domači trg.

To je tudi povsem naravno, saj so kakovostne zahteve tujih tržišč še vedno 2 – 3-krat strožje od domačega trga. Že iz tega sledi, da moramo izvažati, če hočemo napraviti bistvene pozitivne premike na področju kakovosti pri tistih TOZD, ki so dandanes prisotne le na domačem trgu. Nesimpatično, kaj!

Tak primer je uporabna keramika. Tu moramo poudariti, da zaradi izredne zaostritve tujega trga predvsem v smislu zanesljivosti prvotna uporabna keramika, ni bila več kos postavljenim zahtevam. To je narekovalo razvoj nove maloalkalne keramike za višje kakovostne zahteve.

Razvoj je bil opravljen in po njegovih izsledkih proizvajana nova keramika. Pri prenosu razvojnih dosežkov v proizvodnjo se je pojavljalo nešteto težav in sorazmerno zelo dolgo je trajalo, da je proizvodnja nekako ujela in stabilizirala izdelavni postopek.

Dandanes ugotavljamo, ko so že največje težave mimo, da je nova maloalkalna uporabna keramika v velikem delu svojih lastnosti neprimerljivo boljša od prvotne, da so pa pri njej še zmeraj določene pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno odpraviti.

Zato tudi ne moremo trditi, daje razvoj končan. Nasprotno, prav sedaj bi bilo potrebno osredotočiti vse sile in čimprej izpiliti pomanjkljivosti, vzporedno s tem pa rekonstruirati celotno tovarno, ki po svoji dotrajnosti in zastarelosti ni več kos sodobnim zahtevam.

In kje smo s profesionalno kvaliteto, ki smo jo zapisovali v program?

Strogo gledano na začetku! Namreč, program profesionalizacije elementov za elektroniko se je začel šele odvijati in bo trajalo še precej časa, da bomo prišli do profesionalnih elementov in s tem do omenjene profesionalne kakovosti. Zavedati se moramo, da so naši sedanji elementi, bili razviti in proizvajani za namene široke potrošnje ter, da praviloma iz njih ni možno napraviti strogo profesionalnih elementov s profesionalnimi karakteristikami, kakovostjo in zanesljivostjo.

Res je, da se s posebnimi postopki, kot so preobremenjevanja, utekavanja in izločanja elementov, ki radi odpovejo, dajo v določeni meri, „pričarati“ profesionalne lastnosti v pogledu kvalitete ter zanesljivosti tudi sedanji

POPRAVEK

V prejšnji številki smo napako zapisali v članku Sodobna oprema dviga proizvodnjo, da naredijo v TOZD Upori do 3 milijone uporov dnevno, prav je, da bi jih lahko naredili. Nadalje je prav, da delajo na programu, kjer bi iz sedanje delitve 10 mm uporov prešli na delitev 5 mm. S tem bi dobili do 50 % večje zmogljivosti za dimenzije premera 2 x 6 mm. Prav bi moralo biti zapisano, da je analiza kvalitete leta 1971 pokazala, da nastane po konstrukcijskih in strojnih napakah le 4,3 % izmeta, ostali nastajajoči izmet je treba poiskati drugje.

Za napake se Darinetu Grgoviču opravičujemo.

F. Kotar

elementi, vendar je vse to le imitacija prave profesionalnosti.

Prave profesionalne lastnosti, kakovost in zanesljivost je mogoče doseči le na elementih, ki so namenjeni profesionalno razviti, obvladovano in ponovljivo proizvajani ter kakovostno vseskozi spremljeni. Kakovostno gledano so torej profesionalni elementi tisti, ki svoje profesionalne lastnosti izkazujejo z visoko in ponovljivo kakovostjo ter zanesljivostjo.

V okviru programa profesionalizacije elementov, ki je mimogrede povedano življenska nužnost industrije elementov, so lansirane neštete raziskovalne naloge, se izvajajo obsežna investiranja v sodobne tehnologije in opremo, se uvajajo v proizvodnjo profesionalni elementi, kot npr. profesionalni ferit, metal film upor itd., začnemo načrtnejše preskušanje kakovosti in zanesljivosti, itd.

Skratka, zastavljenega je veliko, bo pa potrebno mnogo mnogo truda, zavzetega dela in odrekanih, da bomo po nenehnem srednjeročnem obdobju lahko pokazali sadove naših prizadevanj.

Načrtujemo, da mora biti vsak naš izdelek sposoben za prodajo doma in na tujem, vendar je to povsem napako. Še zmeraj namreč načrtujemo (ali pa še celo to ne!), tako raven kakovosti, ki jo sprejme domači trg, hkrati pa želimo s tako ravnijsi uspeti tudi na tujih tržiščih, kar pa je že naprej obsojeno na neuspeh.

Na takem načrtovanju so si nekatere naše tovarne, pretežni izvozniki, nabrale že grenke izkušnje, zato naj na tem mestu še enkrat poudarimo in svetujemo, da je potrebno raven izhodne kakovosti načrtovati po zahtevah najostrejšega tržišča, ki ga želimo osvojiti, ne pa narobe.

Pri takem načrtovanju nam namreč ostane dovolj širok manevrski prostor in v primeru doseganja ter vzdrževanja načrtovane ravni po pravilu ne sme biti kakovostnih problemov. Na tem področju je še veliko nerazčiščenega, kar je pogojeno s tako objektivnimi, kot tudi subjektivnimi okoliščinami.

Neizpodbitno pa velja nekaj, da moramo v bodoče načrtovati eno samo najširše sprejemljivo raven izhodne kakovosti, to pa potem tudi zagotavljati ter vzdrževati.

Načrti za naslednje srednjeročno obdobje 1981-85 so zelo veliki in ambiciozni, a so še v fazi dogovarjanj.

Zoltan Zemljič, vodja sektorja za kakovost v IEZE.

Na tem mestu naj naštejemo le najosnovnejše: – forsirana profesionalizacija elementov mora imeti za samo profesionalno pojmovanje in pristop k zagotavljanju kakovosti in zanesljivosti:

– profesionalno kakovost in zanesljivost je potrebno zagotavljati integralno ter koordinativno v celotnem poslovnem procesu, na osnovi dogovorjene in sprejete politike kakovosti – dolžnosti in odgovornosti v procesu zagotavljanja kakovosti ter zanesljivosti morajo biti točno razmejene – za doseganje zadovoljive kakovosti bo potrebno izvesti določene mere in dopolnitve razvoja ter

– rekonstruirati in modernizirati obstoječe ter investirati v nove tehnologije v takem obsegu, da bodo le-te dajale kakovostno zanesljive in ekonomsko rentabilne proizvode

– na izhodnih proizvodnih procesov uvesti kakovostne in zanesljive avtomatske sortirnike

– izboljševati kvalifikacijsko strukturo zaposlenih in jih dopolnilno izobraževati v smislu kakovosti

– organizacijsko, kadrovsko in s sodobno merilno ter preizkuševalno kontrolno opremo usposobiti službe za kontrolo kakovosti in zanesljivosti za kvalitetno ter zanesljivo delo in jim dati pravico operativnega odločanja

– vzpostaviti interno in eksterno laboratorijsko preskušanje kakovosti ter zanesljivosti v taki kvaliteti in obsegu, da bo vsak trenutek na razpolago presek dejanskega stanja

– postopno dosegati predvidevano tržno zahtevano izhodno kakovost in zanesljivost elementov za elektroniko, ki je za večino elementov okarakterizirana s sprejemljivo tipično ravnijs kakovosti AQL-o, 25 za osnovne lastnosti in zanesljivosti reda velikosti 10⁻⁷/4

– priznane reklamacije postopno spraviti pod 1 % fakturirane realizacije.

Zoltan Zemljič

INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO, LJUBLJANA

ZAKAJ GLASBA MED DELOM?

(Nadaljevanje s 6. strani)

be imajo svojo fiziološko podlago – poslušanje glasbe izzove spremembe v krvnem pritisku.

Manj pa je raziskav o tem, zakaj nam je glasba sploh všeč in zakaj nam je všeč taka in ne drugačna glasba.

Iz razprav o estetiki glasbe, predvsem razprave Hegla: Procesualnost glasbe je glavni vzrok, da se glasba bolj kot katerakoli druga umetnost, naslanja na tok človekovega psihičnega življenja – iz tega lahko sklepamo, kako zelo je človekov notranji svet pretkan z glasbo. Poslušanje glasbe nam vzbuja – niti ni nujno, da gre za zavestne – številne asociacije na trenutke, ko smo to glasbo prvič slišali. Te asociacije so bolj organske – zato je tudi razumljivo, zakaj se nam zdi glasba izpred toliko in toliko let (ko smo bili mladi) prijetnejša od današnje glasbe – pa čeprav tega: ta glasba je lepša, ne znamo pojasniti.

Ob tem kratkem razmišljanju naj bo nekaj nasvetov, kako uvajati glasbo med delom!

Najprej, če uvajamo glasbo med delom, naj bo to predvsem instrumentalna, bolj umirjena kot ne, ne preveč glasna, predvsem pa moramo paziti, da glasba ne bo motila delavca ob delu. Najbolje je, če glasbo uvedemo poskusno in potem z anketo ugotovimo učinek glasbe – predvsem na razpoloženje pri delu.

Glasbo je predvsem smiselno uvesti ob začetku dela (jutranja kava), po dveh do treh urah dela (ko nastopa utrujenost oz. med odmorom) in ob koncu dela (nasplošni priporočajo avtorji uvajanje glasbe v presledkih dva do štirikrat dnevno). Glasbene oddaje naj trajajo od 30 do 60 minut, morda tudi manj (predvsem tam, kjer ni zanesljivo, ali imamo opravka z monotonim, repetitivnim delom – pisane npr.).

Za konec še o glasbi v trgovskih centrih, razstavah in sploh prostorih, kjer se zadržuje za krajši (ali daljši) čas veliko ljudi – obiskovalcev.

Nedvomno je, da je na takih mestih učinek glasbe lahko samo pozitiven. Glasba nam krajša čas (npr. čakalnice), predvsem pa je veliko vreden njen asociativni učinek. Koliko raje bodo ljudje prihajali npr. v trgovino, kjer lahko poslušajo prijetno glasbo (ki jih nezavedno „prestavlja“ v mlada leta). In če že pridejo ljudje v trgovino, potem tudi kaj kupijo – predvsem v samopostrežnih trgovinah je ta učinek (povečanje prodaje) lahko ogromen. Podobne učinke bo imela glasba na vseh drugih javnih mestih – zato je tudi ne bomo uvajali tam, kjer ne želimo, da bi se zadrževali ljudje.

Seveda ob vsem tem ne gre pozabiti nekaj: ljudje smo zelo različni – enim je všeč taka glasba, drugim drugačna, tretjim sploh ni všeč nobena glasba. Nekatere glasba moti, druge stimulira k učinkovitejšemu delu. Nekatere glasba „spravlja ob živce“, druge čudovito pomirja. Zato moramo vedno iskati kompromise – živimo pač vsi skupaj na enem prostoru: kompromise najdemo s predvajanjem različne glasbe in s presledki, še bolj točno pa bomo zadeli, če bomo izvedli med zaposlenimi primerne ankete o tem, kdaj in kakšna glasba.

UROŠ BLATNIK

Literatura – viri:

- Anastasi, Fields of Applied Psychology, McGraw Hill, New York, 1964
- Tomeković, Psihologija rada – kadrovi i rad, Zagreb, 1978
- Komman, Industrial and Organizational Psychology, New York, 1976
- Delo in varnost, revija za varstvo pri delu, jan. – dec. 1978, št. 1–6, str. 267
- Lissa, Estetika glazbe (ogledi), Naprijed Zagreb, 1977

TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI ŽUŽEMBERK

Iskra nosilec razvoja v Suhi Krajini

S predsednikom krajevné skupnosti Žužemberk Ivanom Polzelnikom smo se pogovarjali, kako sodelujeta Iskra v Žužemberku in domača krajevna skupnost. Ivan Polzelnik je namreč zaposlen v Iskri in to relacijo dobro pozna.

Povedal nam je, da je Žužemberk največja krajevna skupnost v Suhi

Ivan Polzelnik, predsednik krajevné skupnosti Žužemberk.

Krajini, vsaj po obsegu. Krajevna skupnost Žužemberk namreč obsega kar 42 vasi in zaselkov, z 12.000 prebivalci. Intenzivno že razmišljajo, da bi zaradi večje samoupravne zainteresiranosti in lažjega delovanja ustanovili več krajevnih skupnosti na tem področju; že drugo leto vsaj eno.

Žužemberk je največji kraj in naravni center Suhe Krajine. Problematika, ki jo na krajevni skupnosti rešujejo, je zelo raznolika, paleta potreb, majhnih uspehov in velikih želja. Ob letošnjem krajevnem prazniku so poudarili, da morajo v novem srednjeročnem obdobju 1981 – 1985 zdraviti Suho Krajino iz mrtvila. Možnosti za to imajo. Letos spomladi je namreč 92 podpisnikov, med katerimi so bili Republiški izvršni svet, občin. izvršni sveti, organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, banke in SIS, podpisalo samoupravni sporazum o razvoju Suhe krajine do leta 1985.

Po tem samoupravnem sporazumu so podpisniki prevzeli povsem konkretne naloge. Nas to predvsem zanima, kaj bo na tem področju naredila Iskra. Potrebe so velike. Ljudje, po večini kmetje, na skopi kraški zemlji, se želijo zaposliti v večji meri v industriji. Manjka vodovodov, cest, nekateri zaselki so še celo brez elektrike.

In kaj naj tu naredi Iskra? Ivan Polzelnik pravi, da je Iskra že doslej vsa leta po vojni bila nosilec razvoja

(Nadaljevanje na 8. strani)

Iskra nosilec razvoja v Suhi Krajini

(Nadaljevanje s 7. strani)

Žužemberka in okolice. Žužemberški kondenzatorji so namreč največja tovarna na tem področju in zato za kraj in krajanke mnogo pomeni. Ta tovarna je prevzela nase odgovorno nalogo, da bo do leta 1985 odprla 200 do 300 novih delovnih mest in predvsem modernizirala svoj proizvodni program z najsodobnejšimi tehnologijami na področju kondenzatorjev.

Žužemberška razglednica.

Z načrtovano investicijo okrog 200 milijonov dinarjev v proizvodnjo sodobnih izvedb keramičnih kondenzatorjev, ji bo to gotovo uspelo. Ostale organizacije združenega dela, ki imajo obrate v tej krajevni skupnosti, imajo manj sodobnih perspektiv. Predvsem se vsi ubadajo s pomanjkanjem strokovnega kadra, zlasti to velja za tiste, ki bi z obratovanjem rade šele začele.

Iskra pa kadre že ima, ima različno programsko in razvojno politiko, ima ustaljeno tržišče in se je že močno uveljavila tudi v izvozu.

Zanimiv je srednjeročni načrt Suhe krajine. Poudarek je na industrializaciji, razvijale pa naj bi se tudi druge gospodarske panoge, tako kmetijstvo, gostinstvo in turizem. Poživali bodo tudi lov in ribolov, ki imata tu ugodne pogoje. Izboljšali bodo elektrifikacijo in napeljali elektriko povsod tja, kjer je še ni. Napeljali bodo vodovode, prav zdaj „vlečejo“ vodo iz Zagradca. Doslej so povsod, kjer so malo oddaljeni od Krke, bili navezani zgolj na kapnice.

Sicer pa je Iskra v krajevni skupnosti že od vsega začetka veliko pomenila. Dobro so sodelovali z družbenopolitičnimi organizacijami in tudi

gumno priskočili na pomoč, kadar je bilo potrebno, pač po možnostih v TOZD.

Verjetno pa je največ vredna strokovna pomoč strokovnega kadra iz tovarne. Za tako majhen kraj, ki mu predvsem manjka strokovne delovne sile, so v vodstvu krajevnih skupnosti mnogi naredili strokovnjaki iz Iskre, bodisi kot funkcionarji v krajevni skupnosti, ali pa kot sodelavci ob različnih potrebah.

Krajevna skupnost Žužemberk se otepa še z drugimi težavami. Pred leti so namreč potrebe po denarju in z-

Milan Petelin.

ja“ in posnetki stanj niso točni, kar podaljšuje čas izdelave in nesistematičnost zahteva več umskih naporov ob „samostojnem modrovanju“. Tako se zgodi, da je posnetkov stanja toliko in tako različnih, kolikor je TOZD. Zato je važna naloga organizacijske službe, da vse to uskladi, spravi na skupni imenovalac in pri tem upošteva specifičnosti vsake TOZD posebej.

S takimi poenotenimi postopki si pomagajo, da bodo lahko še marsikaj obdelali na računalniku, kar je zdaj treba najti „peš“. Izdelana je že enotna metodologija za posnetek stanj, za zajemanje oziroma zbiranje podatkov in za pretok informacij.

Milan Petelin meni, da so za resno organizacijo potrebni še dodatni strokovni ljudje, zlasti pa podpora vodstev TOZD. Marsikje so to že pripeljali precej daleč, zlasti na področjih, ki so regulirana z zakonom. Predvsem pa se vidi, da je delovna organizacija hitela z rastjo, organizatorji pa so zaradi prešibke zasedbe zaostajali. Tu bo treba storiti še precej.

Imajo pa lepe načrte poleg sedanjega dela. Predvsem načrtujejo hiter razvoj AOP. Imajo že komisijo za organizacijo, v kateri so zastopane vse TOZD s strokovnimi ljudmi, ki vedo kaj hočejo in kaj je treba storiti. Že v prvi polovici prihodnjega srednjeročnega obdobja načrtujejo nabavo lastnega računalnika z možnostjo večjega števila terminalov, kakor je danes TOZD ali služb. Tako bodo „pokrili“ vsa področja z enotnim računalniškim sistemom, enotno, ažurno bodo zbirali podatke in jih tudi uporabljali.

Zdajšnji sistem je okoren že zaradi pomanjkanja kapacitet in raztresenosti TOZD po različnih lokacijah. Z lastnim računalnikom in mrežo terminalov, pa bo postal sistem gibčnejši in predvsem dostopen vsakomur, ki bo informacije rabil. Nekatere podatke bodo izračunavali po potrebi – naprimer OD mesečno, druge pa interaktivno, po domače bi rekli, da bodo lahko tekoče stanje dobili vsak trenutek. Interaktivno bodo obdelovali zlasti kupce, zaloge materiala, surovin in polizdelkov gotove izdelke, fakturirano realizacijo, plačano realizacijo in odprta naročila ter gotove izdelke.

Seveda pa je za tako dosledno informativno delo treba čimprej pripraviti kadre in kar je še važnejše: mentaliteto vseh zaposlenih. Le tako bo ob sodelovanju vseh možno zmanjšati kupe papirja in tabel, obenem pa napraviti informacijo bližnjo vsem, zlasti samoupravljalcem, ki bodo lahko bolje spremljali vse dogajanje in se strokovno odločali.

Računalnik, ki ga načrtujejo v IEZE pa bo imel še to dobro lastnost, da bo povezljiv z Iskrinim celotnim sistemom. Tako se bo Industrija elementov logično in uporabno vključila v najsodobnejši sistem, ki pa bo poraben za vso Iskro. Zato že zdaj in v bodoče pri vsem načrtovanju AOP tesno sodelujejo s strokovnimi službami SOZD. „Predvsem pa zapišite“, je rekel Milan Petelin, „računalnika ne bomo gledali in se veselili, da ga imamo, ampak ga bomo temeljito porabili“.

KF

S kamero po TOZD

TOZD FERITI LJUBLJANA: Orodja Dragan Gajić opravlja še zadnje popravke na novem specialnem orodju za stiskanje U jeder. Orodje so projektirali domači konstrukterji, izdelali pa so ga domači orodjarji.

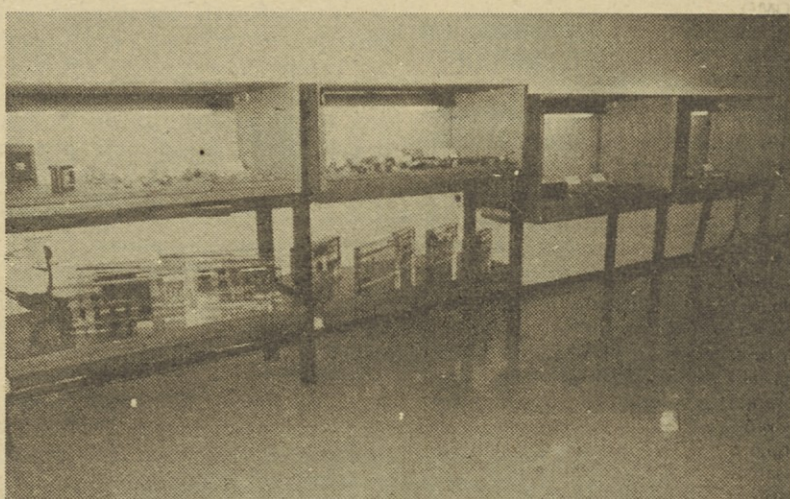
TOZD POLPREVODNIKI TRBOVLJE: Na predlog OO sindikata je delavski svet na izredni seji 5. 9. letos odobril preventivno okrevanje na Lošinju. Namenjeno je 15 delavcem, ki delajo na delovnih mestih, kjer je zdravje bolj izpostavljeno: na jedkanju, svinčenju, kositranju, kemičnem čiščenju in zalivanju diod. Za delavce je to seveda brezplačno. Delavski svet je naložil strokovnim službam, naj pripravijo do marca prihodnjega leta pravilnik o preventivnem okrevanju in naj pripravijo po zaključnem računu predlog, koliko delavcev bi lahko letovalo v tem okviru.

TOZD POLPREVODNIKI TRBOVLJE: Delavci IMP hitijo z montažo klimatskih naprav. Te so bile projektirane že pred 15 leti, a niso in niso prišle na vrsto, čeprav so zelo potrebne zaradi nečistega zraka in visokih temperatur, ki jih povzročajo kemični procesi v proizvodnji.

TOZD MAGNETI LJUBLJANA: Posneli smo proizvodnjo zanimivih magnetov za separatorje, ki služijo za oddvajanje kovinskih delcev v večjih strojih, na primer pri proizvodnji keramike, ali emulzij. V magnetih jih izdelujejo za zagrebški Sila – Rapid.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB: Na hodniku imajo zanimivo zbirko izdelkov vseh TOZD Industrije elementov. Ekspoziti pridejo zlasti prav ob obiskih kupcev.

SEKTOR ZA ORGANIZACIJO V DSSSS

DOSLEDNOST V ORGANIZACIJI POMEMBNA

Organizacija postaja v našem vsakodnevem življenju, še bolj pa na delu pomembna. Pa ni dovolj organizacija, dogovorjen in predpisan sistem. Dogovorjeni način dela in poslovanja je treba tudi dosledno izvajati, sicer se sistem zaradi nesistematičnosti sam avtomatično podre. Kako s tem uspevajo v IEZE? To smo vprašali vodjo sektorja organizacije v strokovnih službah, Milana Petelina.

Največja in prvenstvena naloga organizacijske službe je ta, da organizira in spravi v življenje kompleten sistem informiranja. Informativni sistem pa naj bi služil za vse nivoje dela, proizvodnje, poslovanja in informiranja kolektiva v delovni organizaciji. Ti izsledki informatike, rezultati enotne, informativne dejavnosti pa bodo služili tudi na vseh nivojih od operative do strateških odločitev.

Marsikaj so v Iskri – IEZE že naredili na tem področju. Zaenkrat še najbolj primanjkuje selekcioniranih informacij, ki naj bi služile pri strateških, dolgoročnih odločitvah. Temu je delno kriva tudi sedanja avtomatska obdelava podatkov (AOP), ki zaradi sedanjih pomanjkljivosti služi bolj knjigovodski operativi in analitiki. Predvsem pa manjka ažurnosti, da bi po domače povedano dobil s pritis-

kom na gumb stanje nekega področja v delovni organizaciji v določenem trenutku. Takih področij je še malo.

Prav zaradi tega so se lotili sistemskih analiz vseh področij, da bi tako omogočili prelivanje vseh informacij na računalnike. Ta sistem pa naj bi bil enoten in čimprej enostaven. Tako bodo obdelali vsa področja, izločili podvajanje ali celo potrojevanje zbiranja podatkov in jih spravili na enoten sistem, ki bo med sabo primerljiv in predvsem poraben za vsa področja dela.

„To vse se sliši dokaj enostavno, v praksi pa se pojavi kopica težav“, pravi Milan Petelin. Predvsem ni splošno veljavnih predpisov. Kolikor pa teh je, ni nikjer rečeno, da jih v vseh TOZD in službah med delovnim postopkom enako izvajajo. Tu se pojavi tudi naša že kar prislovična „šlampari-

Energetska kriza

Čim več energije bomo lahko porabili, tem bolje se bomo imeli...??? Ali je tako, ali ni, vsekakor je resnica, da zelo težko razmišljamo na drugačen način. Kar nam gre nam. Življenje v današnjem svetu je tako, da nujno potrebujemo zelo dosti potrebnih stvari. Za to smo se tudi privajeni boriti in to s čim manj razmišljanja, na vse kriplje in tako dolgo do...
No, pa se nam je malo zaletelo. Sicer ne nič, ampak očitno je stvar taka, da nam ostane drugega kot, da res malo pomislimo, kako bomo v naprej. Večina Jugoslovancev razmišlja najbolj intenzivno v tem času ob torkih, ali četrtek in prvi ali drugi vikend. Če bi lahko to razmišljanje premenili direktno v energijo, bi bili to veliki problemi za nas takoj rešeni.
Vendar pa tudi drugi razmišljajo — in to na različne načine: Hommeini drugače, Carter, naftni šejki čisto po svoje in strojniki drugače, kot multinacionalne firme družbe — sicer je tu še dodaten problem ker mi potrošniki že prav ne vemo več koga vse naj razmišljamo drugače. In še kdo je, ki razmišlja na čisto svoj način. To je tisti, ki je v imenu neumnosti na petinski črpalki v ZDA zaradi nekaj litrov nafte ubil sočloveka in premišljuje v zaru.

Toda obstoja še bolj žalostna resnica. Ob gospodarskih krizah se taka vrsta neumnosti namreč tako hitro razraste v take težnosti, da jih zlepa nihče ne ustavi. To se ne sme zgoditi. Imamo dovolj pameti, da se tem stvarim izognemo — vsaj lahko bi imeli.
Torej, če hočemo živeti tako, kot očitno bomo in se hkrati izogniti gospodarskim krizam bo potrebno še veliko načrtnega dela in popolno razčiščenje dejstev, kaj si lahko privoščimo in česa ne.
Odgovor na to vprašanje seveda marsikaj zanima in morda jih je celo precej, vendar pa je potrebno, da bi jih lahko vse postavili v tem članku.
Toda nekaj osnovnih dejstev, ali predlagani pa si lahko vseeno ogledamo.

KO SMO TROŠILI DOSLEJ?
Poglejmo si nekaj grafikov, ki nam do neke mere prikazujejo, kako se je povečala poraba energije v svetu in pri nas. Posebej si še ogledjmo rezerve in izčrpano količino nafte do konca 1975.

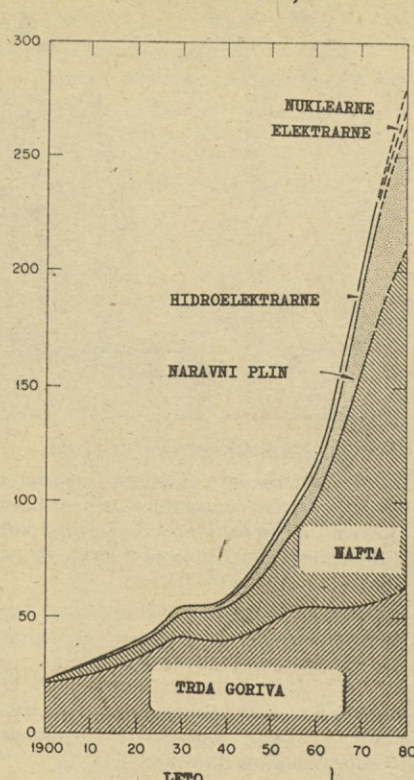
DO KAKŠNE SMO TROŠILI DOSLEJ?		
Dokazane rezerve, ki so še ostale (v milijardah sodčkov)		
Arabija	152	23
Italija	208	61
Francija	90	55
Anglija	450	139
Združena Amerika	40	133
Evropa	25	2
Italija del WOCA	40	17
Anglija del WOCA	105	152
Anglija del WOCA	555	291
Črna gora	103	50
Anglija del WOCA	658	341

Sodček pa drži okrog 160. litrov. Iz te količine je razvidno, da smo do konca 1975. leta izčrpali zalogo nafte.

KOD BOMO PRIDOBIVALI ENERGIJO V PRIHODNOSTI?

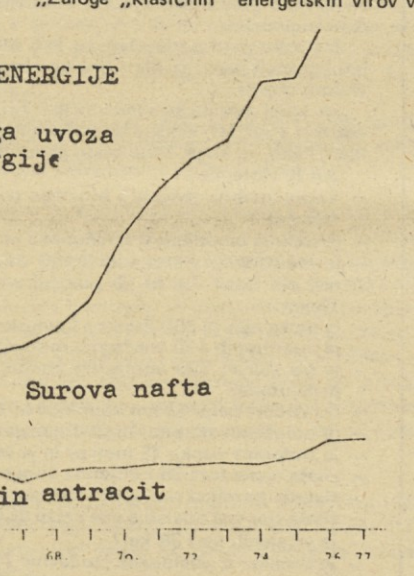
O možnih rešitvah je zadnje čase veliko govora. Od tistih, ki jih že poznamo pa vse do zlivanja jeder (fuzije), ki bi nam omogočilo lahko nudila neomejene količine energije — seveda ob pogoju, da bi obvladali tovrstno tehnologijo, česar pa v bližnji prihodnosti še ne moremo pričakovati. Predlogi o danes izvedljivih možnostih so prav tako različni, do najbolj fantastičnih, kot naj bi bil satelit s površino 64 km fotocelice, ki bi dajal 10.000 MW električne moči — to naj bi bilo tehnično že izvedljivo, saj bi se tako pridobljena električna energija lahko spreminjala v mikrovalovno valovanje, ki bi ga sprejemala antena na zemlji — toda cena tako pridobljene energije bo še lep čas taka, da je težko ne vprašati zanjo. Veliko število tudi takih predlogov, toda precej učinkovitih, kot so stanovanja po načelu „tople vode“, kjer bi sončna energija lahko pokrivala 70 % potreb po energiji določenega stanovanja — seveda pa še vedno ostaja vprašanje, koliko časa bi potrebovali naši inženirji, da bi nam zgradili takšna stanovanja???

SVETOVNA PROIZVODNJA IN PORABA ENERGIJE (V MILIONIH TJ)

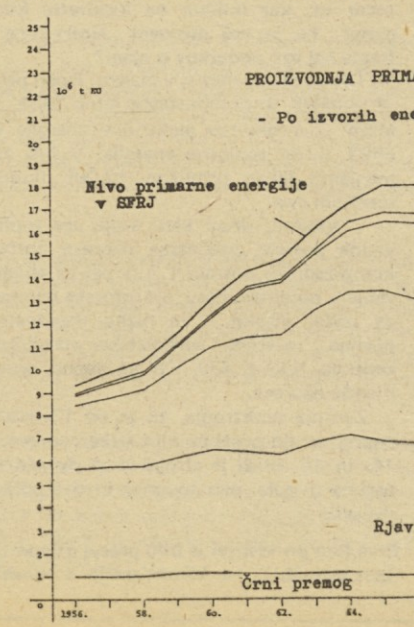
So pa še druge ideje. Tu so tudi zagovorniki „zelenega premoga“, to je pridobivanje energije iz rastlin. Najidealnejše bi bilo morda iz hitro rastočih orjaških morskih alg, ker so oceani še popolnoma neizkoriščeni... Torej zanimivih idej je dosti, kako pa je z njihovo vpeljavo v prakso pa je drugo vprašanje, zlasti vprašanje časa. Zanimivo na primer je, da so bile jedrske elektrarne tehnično izvedljive že l. 1946, šele zdaj pa prihaja obdobje njihove širše uporabe. Čez noč na tem področju očitno ni mogoče nič narediti, jutrišnji dan pa že zahteva natančno določene rešitve.

In kakšne so ugotovitve naših znanstvenikov? Kar precej jih je tako, da se je tudi literature s tega področja že kar nabralo. Poglejmo kako jih je leta 1974 strnil na zaključku svojega članka „O možnostih za razvoj energetike v Sloveniji do konca tega stoletja“ dipl. ing. Dušan Sajovic iz Elektrotehniškega inštituta „Milan Vidmar“ v Ljubljani: „Zaloge „klasičnih“ energetskih virov v

Sloveniji (vodne sile, premog, nafta) so premajhne, da bi lahko samo z razvijanjem le teh pokrili naraščajočo potrebo do konca tega stoletja.“
Tudi poskus, kriti naraščajočo potrebo po energiji v Jugoslaviji samo s klasičnimi viri, ki se nahajajo na njenem ozemlju, ne bi mogel biti uspešen. Terjal bi namreč zelo veliko povečanje rudniških zmogljivosti, ki pa bi bile nato zelo hitro izčrpane.
S smotrnim kombiniranjem razvijanja domačih energetskih virov, določenim povečanjem uvoza tekočega goriva, z uvozom plinskega goriva in uvajanjem nuklearne energije je možno izčrpanje domačih ležišč premoga odložiti. S tem bi bilo mogoče olajšati čakanje na uveljavljanje novih energetskih virov.

Če želimo, da bo zaloge energetskih virov, s katerimi danes računamo, dejansko mogoče izrabiti, je treba že znana nahajališča še nadalje podrobneje raziskati. Le v tem primeru bo mogoče vedeti, kolikšne te zaloge dejansko so in kakšna bo cena njihove

vega pridobivanja. Tega pa seveda ni mogoče storiti brez ustreznih finančnih vlaganj.

Tudi iskanju morebitnih novih, danes še neodkritih zalog energetskih virov, bo treba posvetiti večjo pozornost, kot je bilo to doslej.

Povečanje obstoječih ter odpiranje novih rudnikov, gradnja nuklearnih elektrarn, gradnja rafinerij, naftovodov, plinovodov, itd., bo zahtevala znatno večja finančna sredstva, kot smo jih vlagali v energijo doslej.

V preteklih 20 letih je bila (tudi v slovenskem merilu) cena energetskih virov bistveno bolj stabilna, kot cena drugih izdelkov. To pa dejansko pomeni, da se je ta cena relativno zniževala. V naslednjih desetletjih s tem ni več mogoče računati. Če pri tem upoštevamo tudi obetajoče se večje, potrebne investicije, je očitno, da je v vseh načrtovanih gospodarskega razvoja treba računati z relativno višjo ceno energije.

Ni mogoče pričakovati, da bi bilo v naslednjih desetletjih na svetovnem trgu energetskih virov na pretek. Zato bo potrebno sklepanje dolgoročnejših pogodb za dobavo teh virov.

Energetske potrebe v Sloveniji in Jugoslaviji bo v naslednjih desetletjih mogoče pokrivati le s koordinirano in dobro premišljeno izbiro energetskih virov in konkretnih objektov. Zato bo nujno treba sprejeti in izvajati dolgoročno energetsko politiko. Pri tem bo treba upoštevati, da ni mogoče niti odpirati rudnikov, niti zgraditi elektrarn v kratkih rokih. Desetletno ob-

Spominska plošča Barbari Kamušič

Z zamudo, nastalo iz objektivnih razlogov, šele danes poročamo o odkritju spominske plošče članici PD Iskra Barbari Kamušič, ki se je lani na poti na Triglav smrtno ponesrečila.

Spominsko ploščo Barbari Kamušič, planinki, ki je naše gore tako ljubila in prav v njih, zaradi zasnežene poti toliko prežgoda izgubila svoje mlado življenje, so člani PD Iskra odkrili v prisotnosti Barbarinih staršev in najbližjih.

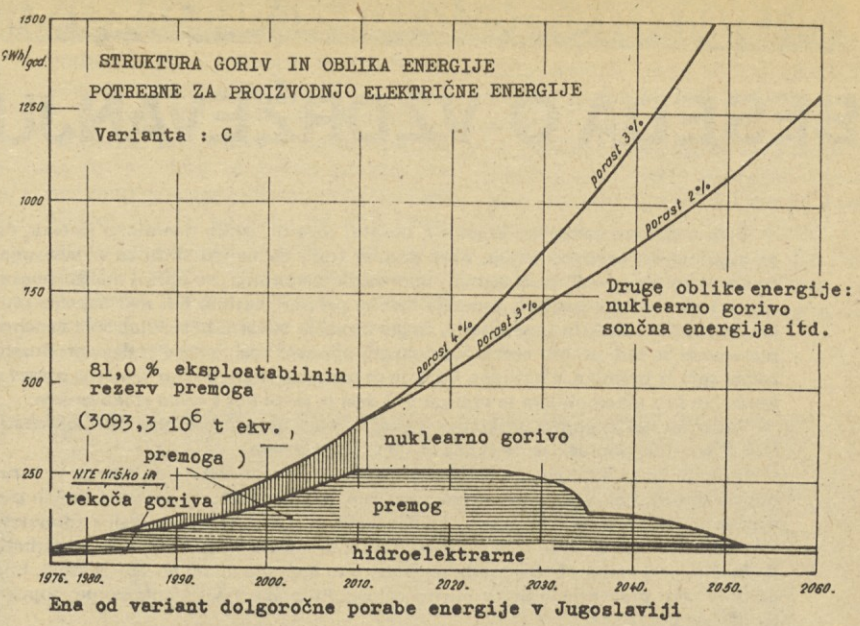
Za spominsko ploščo so našli prostor na poti iz Rudnega polja proti Velem polju, v neposredni bližini mesta tragičnega Barbarinega padca, prav tam, kjer se planincu odpira najlepši pogled na Uskovo, Voje, Krstenico do Mišelj vrha in Kanjavca.

Ob odkritju spominske plošče je Tereza Velkavrh občuteno recitala dve pesmi Reinerja Marie Rilkeja — Smrt ljubice in Tesnoba, nato pa je Janez Šilc predsednik PD Iskra spregovoril nekaj besed v spomin na pokojno planinko Barbaro. Mladinka Marjana Tekavec, sama že prekaljana planinka je nato odkrila spominsko ploščo, prednjo pa sta Vili Tekavec in Marija Bobnarjeva položila venca.

Skromna, a prisrčna spominska slavnost je bila s tem končana in planinci Iskre so se spet vrnil v dolino.

Spominska slovesnost ob odkritju plošče.

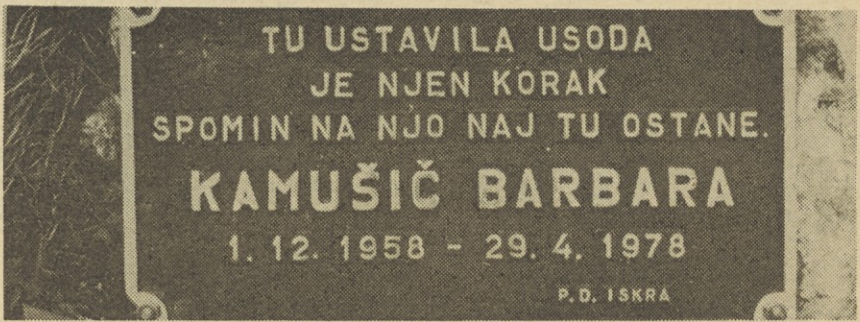

dobje je zato v energetiki treba šteti že za kratkoročno, vsaj osnovne smernice razvoja pa bo treba poznati tudi za precej daljše obdobje.

Energetika je panoga, ki spremlja razvoj celotnega gospodarstva. Zato npr. ni mogoče pospeševati razvoja neke druge panoge (ali več drugih) na račun zmanjšanja razvoja energetike, ob nezmanjšanem porastu

drugih gospodarskih aktivnosti. Prav tako je nesmiselno razpravljati o upravičenosti predpostavke, da se bo poraba energije večala eksponencialno, dokler tak porast predvidevamo za ostalo gospodarstvo. Razvoj energetike je treba torej načrtovati — vsklajeno z načrtovanjem gospodarske rasti v celoti.“

Boris Čerin

Sklepi 7. zasedanja DS SOZD Iskra (30. 8. 1979)

DS ugotavlja, da so vsi sklepi 6. zasedanja DS z dne 5. VI. 1979 realizirani, razen sklepa: Konstituiranje zbora interne banke, ki naj se izvede v mesecu septembru

DS, na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija za ekonomiko, ugotovitev in predlogov izvršilnih organov ter KOS SOZD Iskra, soglasno sprejema „Poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1. I. do 30. 6. 1979“.

DS je na svojem 6. zasedanju dne 5. 6. 1979 ob priliki obravnave poročila o poslovanju od 1. I. do 31. 3. 1979 sprejel vrsto sklepov, zlasti na tistih področjih, kjer se v poslovanju SOZD kažejo negativne tendence, katere pa so se nadaljevale tudi v II. trimesečju, zato DS ponovno opozarja na te sklepe, ki se glasijo:

- potrebno je, da TOZD, DO in SOZD, v okviru svojih pristojnosti — sprejmejo ustrezne ukrepe, zlasti na področju zunanjetrgovinske bilance, zaposlovanja in produktivnosti ter investicijske dejavnosti, s katerimi bo zagotovljena izpolnitev planskih predvidevanj za leto 1979,
- DS opozarja delavske svete delovnih in temeljnih organizacij, da v svojih sredinah in v okviru pristojnosti, proučijo stanje na področju zunanje trgovine in sprejmejo ustrezne ukrepe za pospeševanje izvoza zaradi doseganja načrtovane zunanjetrgovinske bilance,
- v zvezi z ugotovitvijo, da gibanje zaposlovanja v II. trimesečju letošnjega leta presega planska predvidevanja, se ponovno naroča Odboru za kadrovske socialne zadeve, da ugotovi upravičenost, oz. vzroke prekomernega zaposlovanja ter predlaga DS ustrezne ukrepe,
- v tistih temeljnih organizacijah, ki v daljšem časovnem razdobju izkazujejo izgubo, naj se formirajo posebne komisije, ki naj — v kolikor še ne obstajajo sanacijski programi — iste izdelajo, kjer pa sanacijski programi že obstajajo, pa naj pospešijo izvajanje le-teh, oz. podvzamejo ustrezne ukrepe za njihovo izvršitev.

Podatki o poslovanju SOZD Iskra za I. polletje 1979 kažejo na dokaj uspešno poslovanje ter bodo ob realizaciji prejšnjih sklepov dani pogoji za izpolnitev obveznosti iz letnega programa 1979, oz. neizpolnjevanje le-teh lahko ogrozi naloge za letošnje leto.

DS na osnovi uvodne obrazložitve predsednika poslovnega kolegija Iskre Commerce, ugotovitev izvršilnih organov ter KOS SOZD Iskra, kakor tudi obravnave delegatov, soglasno sprejme „Poročilo o restriktivnih ukrepih pri uvozu in devizni bilanci Iskre“, vključno z naslednjimi predlogi ukrepov na področju zunanjetrgovinskega poslovanja:

- za vsako ceno moramo v celoti realizirati izvozni plan v višini 120 mio dolarjev in to v taki strukturi izvoznega priliva, ki nam omogoča pokritje za pridobitev uvoznih pravic.
- Na podlagi analize stanja, potrjenih izvoznih naročil iz proizvodnje in ocene realizacije izvoza do konca tega leta, ki je bila napravljena pred najnovejšimi ukrepi SISEOT, izhaja, da brez izrednih ukrepov v sferi proizvodnje ne bo možno realizirati celotnega planiranega izvoza v višini 120 mio dolarjev, ampak le v višini 105 mio dolarjev.
- Da bi se izognili predvidenemu izpadu cca 15 mio dolarjev, je nujno potrebno sprejeti dodatne ukrepe v proizvodnji, in sicer v smeri zaostritve spoštovanja dobavnih naročil in rokov ter se zavestno odločiti za preusmeritev določenih blagovnih fondov iz domačega trga v izvoz.
- Izvozna operativna Iskre Commerce in odgovorni delavci v delovnih organizacijah Iskre morajo takoj sprejeti ustrezne ukrepe za realizacijo te obveznosti na podlagi podatkov o prodajnih možnostih za posamezne izdelke
- Izdelati je potrebno analizo že naročenega in nedobavljenega uvoznega blaga in ga glede na omejene uvozne pravice klasificirati kot nujno potrebnega za redno reprodukcijo, vse ostale količine, ki pomenijo uvozne zaloge ali so predmet trgovskih posredovanj, pa je potrebno stornirati ali pa prenesti v naslednje leto. Ta ukrep ne pomeni samo spoštovanja dogovorjenih omejitev glede na ukrepe SISEOT temveč pomeni tudi racionalno gospodarjenje s sredstvi v sferi celotne Iskrine reprodukcije.
- Da bo lahko proizvodnja v delovnih organizacijah potekala brez večjih

(Nadaljevanje na 10. strani)

BESEDA O VZDRŽEVANJU

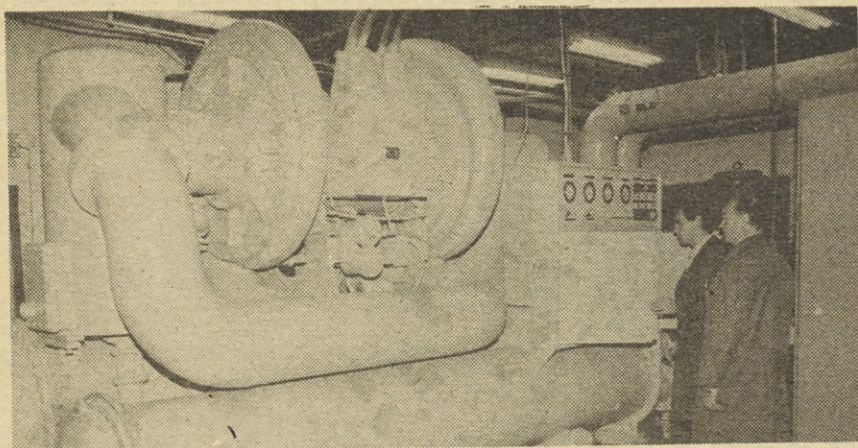
Delo v vsakem delovnem prostoru, obratu, tovarni, lahko nemoteno poteka, če so zagotovljeni osnovni pogoji, med drugim tudi, če nekdo skrbi za vzdrževanje. Doma je to po navadi mož, lastnik, uporabnik stanovanja, on opravi manjša popravila pri električni napeljavi, zamenja tesnilo pri pipi, skrbno bdi nad napeljavami, aparati, pečmi, poskrbi za servisierja, če gre za večjo okvaro. In še kljub taki nenehni pozornosti se tudi pri hiši vedno kaj pokvari, odpove: zdaj „crkne“ televizor, drugič začne teči iz pralnika, v kotličku boilerja se nabere kamen, počijo vzmetna peresa v kavču. In še z avtomobilom je večkrat več dela in skrbi kot s celim stanovanjem.

Kadar se neke pojavi poškodba, nekaj odpove, je pač najbolje takoj ukrepati. Nič se samo ne popravi, samo škoda in rja se sama delata.

In če je že toliko dela z enim samim stanovanjem, ali avtomobilom, ga je razumljivo sorazmerno veliko več z vzdrževanjem takšne palače in desetine drugih poslovnih objektov Iskre v Ljubljani. To dejavnost bi prav lahko primerjali z zdravstvenim varstvom: za ljudi je treba skrbeti, da ne bi zboleli in če že zbolijo, poskrbeti, da bi čim prej ozdraveli. Samo, da se v našem to imenuje tehnično vzdrževanje. Ima pa prav tako preventivno in kurativno nalogo. Preprečuje nastajanje škode, odpravlja nastale poškodbe.

Za vse te naloge je odgovorna DO Iskra Invest servis, bolj konkretno njena služba tehničnega vzdrževanja.

Poglejmo, kaj smo izvedeli v pogovoru z njenim vodjem, ing. Cirilom Volovškom.

Takšen je turbinski kompresor v naši stolpnici.

Sklepi 7. zasedanja DS SOZD Iskra (30. 8. 1979)

(Nadaljevanje z 9. strani)

motenj, je potrebno zagotoviti uvoz potrebnega repromateriala, to pa pomeni takoj izdelati konkreten dogovor o sprejetih izvoznih ukrepih in obveznostih v delovnih organizacijah in ga v zahtevani pisni obliki kot svojo nepreklicno obveznost, predložiti Narodni banki SR Slovenije

DS soglasno sprejme predlog ISKRE COMMERCE ter imenuje tov. KLEMENČIČ Staneta, oec., pomočnika direktorja TOZD Domače tržišče, IC, v strokovno Komisijo za dajanje mnenj o novih proizvodih blagovnega asortimana: bele tehnike, RA in TV sprejemnikov, akustičnih in elektroakustičnih aparatov in naprav ter njihovih vgrajevalnih in sestavnih ter rezervnih delov pri Gospodarski zbornici Jugoslavije za mandatno dobo 4 let.

DS ugotavlja, da je bil predsednik kolegijskega poslovnega organa SOZD ISKRA Jože Hujs izvoljen za podpredsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, zaradi česar ga z 31. 8. 1979 razreši dosedanje funkcije v SOZD ISKRA ter mu hkrati tudi začasno preneha delovno razmerje s pravico, da se v skladu s členom 192. Zakona o združenem delu po prenehanju te javne funkcije vrne na delo v SOZD ISKRA k delom, ki jih je opravljal, ali k drugim delom, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi in z delom pridobljeni delovni zmožnosti.

DS na podlagi pooblastil čl. (70 in 77) Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD in čl. 70 statuta SOZD Iskra ter skladno s čl. 539, v zvezi s čl. 504 in 538 Zakona o združenem delu in s čl. 52, 53 in 54 Zakona o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in imenovanju poslovnih organov v organizacijah združenega dela (Ur. l. SRS št. 23/77) javno razpisuje prosta dela in naloge predsednika kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra za mandatno dobo 4 let.

Za izvedbo javnega razpisa imenuje DS v 9-člansko razpisno komisijo 3 člane in sicer:

- Marjana, CVARA, DO Telekomunikacije, Kranj
- Roberta ŽERJALA, DO Avtoelektrika, Nova Gorica
- Staneta KOVAČIČA, DO IEZE, Trbovlje
- KOS SOZD Iskra je imenoval v to komisijo naslednje tri člane:
- Janeza KERNA
- Franca KRIŽNARJA
- Bernardo SLATENŠEK.

Tri predstavnik družbene skupnosti imenuje Skupščina občine Ljubljana Center.

Razpisna komisija se konstituira takoj po imenovanju, za prvi sklic je pooblaščen predsednik DS SOZD.

Naloge razpisne komisije so:

- da objavi javni razpis v glasilu Iskra in dnevniku Delo s pogoji iz čl. 77/2 Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Iskra in z razpisnim rokom 30 dni,
- da takoj po izteku razpisnega roka pregleda priglasitve in v smislu čl. 505 in 506 Zakona o združenem delu z 2/3 večino vseh svojih članov poda DS ustrezen predlog.

DS imenuje na podlagi čl. 510 Zakona o združenem delu za vršilca dolžnosti predsednika kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra Stipančič Antona, namestnika predsednika KPO, ki bo opravljal to funkcijo do imenovanja in nastopa dela predsednika kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra, vendar ne več kot 6 mesecev.

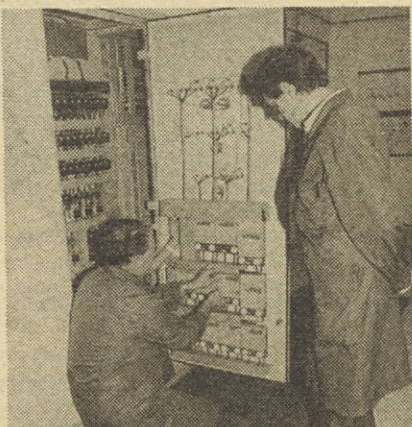
Zaradi odhoda na novo delovno dolžnost izven SOZD razreši DS člana KPO SOZD Iskra Boštjana Barboriča, z dnem 31. 8. 1979, pri čemer mu tudi preneha delovno razmerje.

Sekretar Komiteja mestne konference ZKS Marjan Orožen je predsedniku poslovnega kolegijskega SOZD ISKRA Jožetu Hujsu izročil na zasedanju odlikovanje — red dela z rdečo zastavo, s katerim ga je predsednik SFRJ Josip Broz Tito odlikoval za njegov izredni delovni doprinos k organizacijskemu, samoupravnemu, ekonomskemu in tehnološkemu razvoju Iskre, kot eno izmed najpomembnejših gospodarskih združb v slovenskem, oz. jugoslovanskem merilu.

Kakšne so vaše naloge, kakšna organizirana delovna dejavnost?

Osnovna dejavnost naše službe je tehnično vzdrževanje prostorov in objektov, ki so v Iskrini lasti ali jih ima samo v najemu. Zraven sodi tudi vzdrževanje novih objektov v Stegnah na zahodnem robu Ljubljane in adaptiranje novih prostorov.

Služba je organizacijsko sestavljena iz štirih oddelkov: tehnološki, energetski, komunikacijski in remontni. Zaposluje skupno 56 delavcev raznih strok (elektrikarji, pleskarji, vodoinstalerji, mizarji, ključavničarji, tehnologi ipd.). Remontna

Vzdrževalca Mato Fortuna in Maks Krmec pri fini regulaciji klimatske naprave.

delavnica je našla prostore v Potočnikovi ulici ob Poljanski cesti, prav tako skladišča. Vsi drugi oddelki pa delajo v poslovni stavbi Iskre na Trgu revolucije.

Bi za začetek povedali nekaj besed o tehnološkem oddelku?

Ta opravlja pripravo dela, načrtuje celotno dejavnost tehnične službe. Vse se začne z naročilnico za delo, nanaša se lahko samo na neko konkretno naročeno delo ali pa je pavšalna, stalna in torej obsega vsa možna popravila, ki so predvidena s sklenjeno pogodbo med naročnikom in nami kot izvajalci. Nato se odpre delovni nalog in pripravi potrebna delovna dokumentacija (npr. načrti za prostore, instalacije, naprave in stroje ali za dele naprav, ki jih je treba izdelati).

Kadar obseg naročila presega naše zmogljivosti ali v posebnih primerih se obrnemo na zunanje izvajalce. Včasih je treba angažirati tudi po več naših oddelkov, če gre za kompleksnejša dela. Zunanje izvajalce najemamo predvsem za gradbeno in specialna dela. Vse to se nanaša najbrž le na nove naprave ali objekte?

No, jasno, popravila imamo tudi z mnogimi adaptacijami. Tudi zanje je treba pripraviti vso potrebno dokumentacijo in skrbeti za nadzor nad izvajanjem.

Kaj pa preventiva, skrb, da se redno vzdržujejo objekti in naprave?

Naš tehnološki oddelk vodi prav tako kartoteko preventivnega vzdrževanja, ki se izvaja po vseh zaupanih lokacijah, bdi nad stanjem naprav, evidentira nastale okvare, po potrebi opozarja na dotrajanost ali potrebo po remontu določenega stroja ali naprave.

K njenim nalogam sodi razumljivo tudi dežurna služba v PPC, ki sprejema javljene napake na vzdrževanih lokacijah in jih sporoča najprej ustreznim strokovnim službam, da jih čim prej odpravijo. Naloga tega oddelka je tudi, da skrbi za ozvočenje poslovnih stavb v času toplega obroka in za obveščanje prek zvočnikov v stavbi.

Uslužbenec poleti ne sme biti prevroče, pozimi jih ne bi smelo zebsti. Po žicah pod zemljo in po kanalih verjetno priteče zelo veliko energije, kaj ne?

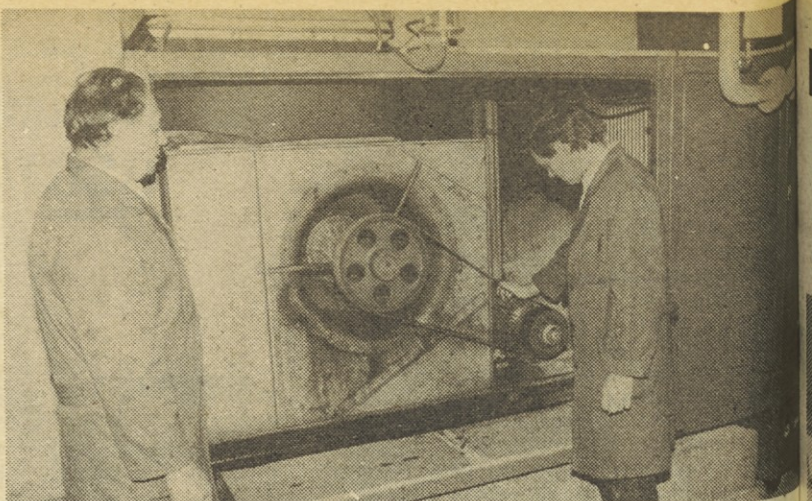
Za vse energetske vire po lokacijah skrbi energetski oddelk. Ne samo za ogrevanje pozimi, hlajenje prostorov v poslovnih stavbi poleti, ampak tudi za vse tisoče kilovatov električne energije, za tisoče kubičnih metrov vode. Treba je vedno nadzirati delovanje vseh klimatskih naprav, centralne kurjave, rezervnih agregatov za elektriko, ki se morajo vključiti v tistem trenutku, ko bi se prekinila dobava iz omrežja, dalje za dvigala in druge naprave.

Vse te naprave so nujno važne za delo in počutje naših sodelavcev. Zunanje lokacije moramo pa seveda pravočasno oskrbeti s premogom, ali tekočimi gorivi. Kot za vse druge naprave in stroje je treba tudi tu redno skrbeti za preventivne preglede, odstraniti nastale napake, ali v hujšem primeru oskrbeti generalni remont.

Zbrani podatki o porabljeni energiji so nujno potrebni za iskanje načinov, kako bi se morebiti dalo kje kaj prihraniti, racionalizirati, energijo čim bolj izrabiti.

Za telefonske zveze skrbi pošta, kaj pa potem dela vaš komunikacijski oddelk?

Pošta res vzpostavlja telefonske zveze, ljudje se kličejo po potrebnem in nepotrebnem, naš komunikacijski oddelk je pa odgovoren da se nič ne pokvari oziroma, da brž popravi, kadar pride do okvare, ne samo v naši glavni poslovni stavbi, ampak tudi po zunanjih lokacijah. K njemu sodi tudi vzdrževanje vseh akustičnih naprav in svetlobnega napisa (displaya) na vrhu stolpnice, ki je vsem Ljubljančanom in obiskovalcem našega mesta najbolj na očeh, ko kaže dnevni čas in trenutno temperaturo. Vsak napis na trikotni stavbi ima po 147 uvoženih žarnic, z močjo po 100 W.

Remont klimatskega IBM sistema.

Iskrin napis na vrhu stolpnice je postal v teh letih že kar nepogrešljiv element nove Ljubljane, ljudje nanj večkrat pogledajo kot na ljubljanski Grad in se tudi jezijo, če ne dela.

Ne jezijo se več, ker ne ugaša več, vsaj veliko redkeje kot včasih. Imamo posebne delavce, ki skrbi tudi zanj.

Vsakega popravila ne moreš opraviti z izvičajem, za večja popravila imate menda posebne remontne delavnice?

Tako je: za remonta popravila imamo svoje lastne delavnice, pleskarsko, ključavničarsko, mizarstvo in električarsko delavnico. Tu popravljamo ali včasih izdelujemo dele naprav, opravljamo potrebna mizarstva in ključavničarska dela po naročenih merah.

Žal z orodjem in izdelavnimi stroji še nismo najbolj opremljeni, čeprav se stanje res še kar zadovoljivo popravlja. Dela pač nikoli ne manjka, še posebno letos, ko smo prevzeli v vzdrževanje tudi pet tovarn v Stegnah (Feriti, Zmaj, Mikroelektronika, SVN in Inženiringi).

Omenjali ste zunanje lokacije, koliko jih pa je?

Najbolj zahtevni sta prav gotovo obe glavni lokaciji, to je poslovna stavba na Trgu revolucije in obsežni stegenski kompleks, čeprav gre v obeh primerih za stavbe

Ali, so se sedaj že naprave navadile na to ali morda ljudje nanje?

Take pripombe so res skoraj prenehale. Naprave so preživele svoj ognjen odpravljanje so bile opažene pomanjkljivosti in vse kaže, da so naši sodelavci sedaj v nem zadovoljni z mikroklimatskimi napravami in poslovnimi stavbi. Kako poteka vzdrževanje na stegenski kompleksu?

Pet stegenskih tovarn, ki smo jih že omenili, smo šele pred kratkim dobili v vzdrževanje. S temi stavbami bi bilo precej manj skrbi, saj sta le tovarni Ferit SVN stari nekaj čez deset let in bi morali biti pri najboljšem zdravju, vendar je vzdrževanje pomanjkljivo in so objekte napravami prežgodež začeli kazati zobe.

Tudi tu se trudimo, da bi z našimi napravami opravili čim bolj in se tako verjetno tudi druge Iskrine tovarne obrnile na nas, ko si bodo hotele zagotoviti vestno in strokovno nego objektov in naprav.

Druge zunanje lokacije so stare datuma in so v bistvu nekdanje stavske stavbe, tu gre le za klasično vzdrževanje, skrb za električne in vodne napeljave, za občasno beljenje podoben.

Skoraj vsak pojav na svetu ima svoje vrhove in senco, noč in dan, zdravje in bole-

Imate kaj fantazije? Potem skušajte uganiti, kaj bi rekli o stolpnici Iskre na Trgu revolucije v Ljubljani tisti neznan prebivalci pred 4.000 leti, ki so tedaj živeli v lovski, ribolovni in nabirani plodovi, kaj bi dejali Tavrski, keltsko pleme, ki je tedaj živelo še v predrimski Emoni. Tudi Rimljani, ki so zasedli mesto pred tisoč leti, bi debelo gledali.

Natanko pred petimi leti, to je 1. 1974. so poslovno stavbo zasedli Iskraši, se spuščali vanjo iz kleti in prav septembra pred dvema letoma je bil dograjen vhodni objekt.

In sedaj zvrnite še šilce vinjaka, prižgite cigareto in uganite, kaj se bo tu delalo čez dva tisoč let, kakšna bo ta Iskrina poslovna stavba čez 4.000 let. Kdo bo delal, njen, kako, za koga, kako bodo govorili?

Ali že veste, da ...

- vozijo osebna dvigala s hitrostjo tri metre na sekundo, tovarno pa en meter na sekundo?
- je srednja osvetljenost izračunana na vrednost 750 lx v delovnih prostorih?
- je montiranih v stolpnici 4.200 fluorescentnih cevi in da v poprečju ne zdrsni niti pol leta? Če bi jih položili v ravni vrsti, bi segala dolžina do Medvod, 15 km.
- je poleg njih še 350 žarnic s kovinsko nitko in 230 svetil zasile razsvetljave?
- je montiranih 170 enofaznih motorjev za dviganje in spuščanje okenskih žaluzij?
- je po stenah 600 enofaznih vtičnic, na tleh še 2.100 šibkotočnih injakotnih priključnic?
- do vtičnic pelje 12 km vodnikov in 15 km žic?
- je položenih skupno 15.200 napajalnih, krmilnih, signalnih in merilnih kablov?
- je stolpnica visoka 73 metrov in je še vedno najvišja stavba v Ljubljani?
- znaša njena teža 35 milijonov kilogramov?
- skupna površina skoraj dva hektara ali natančneje 18170 m²
- znaša tlorisna površina ene etaže 854 m²
- je vgrajenih cevi 38 km?
- je kanalov iz pocinkane pločevine 70 ton?
- je vzdrževana temperatura v delovnih prostorih 22 do 23 °C?
- je relativna vlaga 40 do 55 %?
- delajo štirje klimatizacijski režimi?
- se zrak v prostorih zamenja 4 do 6-krat na uro?
- je zamenjanega zraka 300.000 m³/h?
- znaša kapaciteta ogrevalnih registrov 3.200.000 k cal/h?

Ti tehnični podatki dovolj zgornjo pričajo o kompleksnosti vseh naprav, ki zagotavljajo dobro počutje sodelavcev, hkrati pa kažejo tudi na obsežne naloge vzdrževalne službe.

novejšega in najnovejšega datuma. Tu gre spet za podobno zgodbo kot pri avtomobilu: največ dela in popravil zahteva v prvih tednih ali mesecih, potem nekaj let še kar dela in proti koncu se začnejo spet množiti popravila.

Poleg teh dveh večjih lokacij vzdržujemo še 27 drugih zgradb in prostorov, kjer delajo razne temeljne organizacije Iskre, dve sta v Kranju in ena v Vrhniki.

Iskrina glavna poslovna stavba ali POC je že kar pravo „naše malo mesto“, izračunali so, da bi znašala gostoto prebivalcev, če bi tam tudi živeli, ne samo delali po sedem ali osem ur, kar milijon na kvadratni kilometer. To je naš poslovni „Hong-kong“.

Imate kaj več podatkov o njem?

Da, to je res mesto v malem. Dosti pove že podatek, da porabi stavba letno 2824 MWh — megavatov električne energije in 6593 G/cal toplotne energije. V hiši zamenjamo letno približno 10.000 fluorescentnih cevi.

V spodnji, drugi kleti stojijo vse toplotne postaje, klimatske naprave, turbokompresorska postaja 1,2 G cal za hlajenje v poletnem času, hidroforne naprave za vodo, visoko — in nizko napetostna postaja, rezervna avtomatska električna centrala 3-krat 430 KW in razne druge manjše naprave.

Zgornja nadstropja, to je od 13. etaže naprej, imajo posebne klimatske naprave, v 14. in 15. etaži je strojnica za dvigala (3 osebna dvigala, eno tovarno in dve poštni dvigali).

Prva leta po vselitvi je bilo precej pripomb: (beri: pritožb!) na klimatizacijo v stavbi.

Tudi vi imate prav gotovo svoje probleme, zadrege in stiske, kaj ne?

Kar povejte mi človeka, ki nima problemov, podjetje, ki ne bi imelo težav, gosto je senc celo več kot svetlobe. In primer preplavaljo problemi v stavbi, kjer so montirane naprave večinoma nove, torej je treba od zunaj dobiti tudi rezervne dele.

In tu se takoj pojavijo težave z denarjem, še bolj pa s časom, saj vsi imajo kako počasi meljejo uvozne mlinci. Problemi so tudi z domačimi rezervnimi deli, saj jih tovarne pogosto nečejo priskrbeti, ker jim gre bolj za to, da prodajo celotno napravo ali stroj. Tudi velika razdrobljenost lokacij ni ravno dobrodošla, saj vzdrževanje sem in tja kar precej časa.

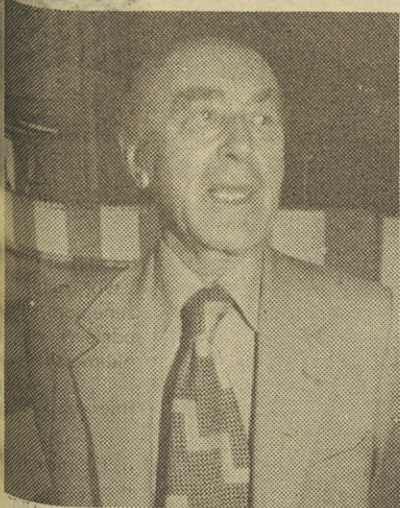
Spregovorimo še besedico o kadrih, delavcih! So tudi ti težave?

In še kakšne! Smo specializirana služba, ki mora imeti specializirane strokovnjake raznih smeri in kot marsikdo drugod pri nas več dela kot delavcev. Dobro je, če je pa vedno težko dobiti, marsikdo vrzel nam pusti tudi nezaželena fluktuacija. Tu nastajajo tudi zadrege z roki, vsi nam mudi, naročilo pride danes za delo ali taccijo, ki naj bi bila izvršena že predvčerajšnjim.

Kljub vsem navedenim težavam pa rečem, da smo v celoti opravili veliko delo na zunanjo morda neopazno na prvi pogled, vendarle nujno potrebno, pridobili smo bogate izkušnje in upam tudi zagotoviti Iskrinih delovnih organizacij. Žiga

Iskra ima velik posluh za kulturo

Ob zadnji razstavi slik in skulptur Pera Mandića, Zlate in Jožeta Volarič, smo povprašali več ljudi, kaj mislijo, kako se je Iskra vključila v kulturno dejavnost. Imamo Iskraši posluh za likovno umetnost, kako so sprejete razstave likovnih del in kaj bi bilo še treba storiti, da bi se bolj zblížali vezi med kulturo in združenim delom. Odgovori so bili zelo zanimivi.

IVAN KREFT, znani družbeno-politični delavec in ustanovitelj kipaške kolonije od Gubca do Lacka: „Mislim, da ima združeno delo vse pogoje in to dobre, da delavcem približa likovne in druge kulturne vrednote. Z Iskraši se mnogo srečujem ob različnih priložnostih in moram reči, da ima Iskra izredno izostren posluh za kulturo. To dokazuje že vrsta likov-

nih in drugih razstav v avli vaše poslovne hiše v Ljubljani.

JOŽE VOLARIČ, Šolski center Iskra Kranj: „Ker sem kipar, imam poleg službe za svojo kulturno dejavnost seveda vrsto obveznosti. Iskra je vedno z razumevanjem priskočila na pomoč, da sem tudi med delovnim časom lahko naredil neodložljivo.

Seveda pa vse te izjeme delamo v mejah možnosti.

Sicer pa je kulturna dejavnost postala že kar sestavni del Iskrine dejavnosti. Vrsta tovarn je že bila gostiteljica razstav domačih – Iskrinih umetnikov, kot tudi drugih. Zlasti je to dobro urejeno v naših tovarnah v Stegnah in Elektromehaniki, kjer so postale razstave že kar redna popestritev kulturne dejavnosti kolektivov.

Pravo doživetje je gledati razstavo v avli ali jedilnici kake tovarne. Delavci po večini postojijo pred umetniškimi deli in živahna debata dokazuje, da je umetniškovo sporočilo prišlo na pravi naslov.

ZLATA VOLARIČ, pedagoginja: Vesela sem, da lahko razstavljam v „Iskrini galeriji“. Čeprav sem že veliko samostojno razstavljala in tudi skupno, mi pomeni razstava v Iskrini poslovni hiši uspeh in priznanje.

Sicer pa je prav, da delovni ljudje dobijo umetnost tja, kjer jim je dosegljiva. Razstave po tovarnah in poslovnih prostorih so dobrodošla prispevka.

IVAN RAZBORŠEK RAZSTAVLJAL V ISKRI

Prejšnji teden je v tovarni Telekomunikacij na Laborah v Kranju razstavljal svoja dela Ivan Razboršek na temo Antika – elektronika.

Prof. Marjan Tršar je ob tem zapisal: „Ivan Razboršek je segel po zavreženih materialih – odvrženo tiskano vezje, tako z napakami, ki je neuporabno kot del živčnega sistema avtomatičnih elektronskih telefonov central, katere proizvaja ISKRA, postaja prikupen material za njegove dekorativno ornamentalne kompozicije.

Sama likovna zamisel je karseda enostavna in neposredna: na rumenkasto ploščico, vso popolnjeno z nerazumljivimi šarami kovinskega vezja domišlja Razboršek posamezne okrasne like. Največkrat iz umetnostne ostaline starih kultur. Tako denimo kitajsko zornamentiranega ptica in ribo, predkolumbijsko človeško obrazno masko iz Meksike, antično preoblikovano glavo psa ipd. Likovni videz vezja, ki s svojimi zlatosrebrnimi odbleski že samo močno bogati površino, ne dovoljuje kajna pisano slikanih dodatkov. Čisto dovolj je že preprosta enobarvna tempera risba, ki naj kot živo barvni in oblikovni poudarek daje tej zgolj uporabi namenjeni plošči novo izraznejšo vsebino.

In še nekaj se je pokazalo pri tem: takšna z bleščecimi vezmi preprežena površina še malo ni indiferentna, z vsem zadovoljna. Narobe, Razboršek je hitro uvidel, da je hudo izbirčna. Ne samo, da ne prenese barvne pisarnosti, tudi nekaterih oblik in vsebin se brani. Tako je slikar spoznal, da ji prija – bolje povedano, da prenese – predvsem močno stilizirane like, ki se najboljše prilagajajo „stiliziranosti“ vezja. In tudi z večjimi figuralnimi dodatki ni posebno zadovoljna, najljubši so ji drobni detaili organske ornametike, zgoščeni sredi ali ob robih kompozicije kot nekakšen grafično odrežav žig v izstopajoči barvi.

S takimi avtorskimi vdevki Ivan Razboršek nakazuje eno od mnogih možnosti, kako uporabiti že odpisan material za včasih bolj, včasih manj izrazno, a vselej prikupno dekorativno aplikacijo.“

DOPIŠUJTE V ISKRO

ložnost, da se srečajo z umetnostjo ljudi, ki jih v galerijah in paviljonih sicer ne vidimo pogostokrat.

Poznam in veliko se srečujem z Iskrinimi kultumiki. Opažam pa žal, da je vse delo še vedno preveč prepuščeno posameznikom, entuziastom. Mislim, da bi se dalo na kulturnem področju narediti še veliko več, če bi se prav izbrani ljudje, ki jim umetnost in človek veliko pomenita, poklicno ukvarjali s kulturno dejavnostjo v delovnih kolektivih. Tako bi imeli čas

in pristojnosti, da bi se več ne le likovnih, ampak tudi drugih kulturnih dobrin delavci našli v svoji delovni sredini.

Posluh in zanimanje med delavci je, vendar smo našli še vedno premalo poti do njih. To se pokaže na mnogih razstavah in drugih prireditvah, da je zanimanja veliko tako, da lahko trdim, da bi bilo dovolj odziva, če bi delavcem nudili več v pasivni in aktivni obliki.

FY

Z otvoritve razstave del Ivana Razborška na Laborah,

Ivan Razboršek v pogovoru z dr. Cenetom Avguštinom ob razstavljenih delih na ploščicah tiskanih vezij.

ČASOPISNE NOVICE

Skopski časopis Ekran je posvetil poseben članek o Hi-Fi aparaturah iz Iskrine proizvodnje. Že v uvodu omenja, da je Iskra pred dvema letoma predstavila na sejmu Sodobna elektronika v Ljubljani nov Hi-Fi stereosprejemnik, vendar ga še sedaj ni na tržišču. Nasploh meni pisec članka, da Iskra veliko proizvodov sicer razstavlja, vendar le-ti ne najdejo poti do kupca. V članku je tudi kritika glede naših električnih gramofonov, ki so odločno predragi.

V tovarni EI Niš v Gevgeliji so pričeli s proizvodnjo večplastnih kondenzatorjev po licenci japonske tovarne Murata. Z novo proizvodnjo se bo povečal skupni prihodek za štirikrat.

Po podatkih republiškega zavoda za statistiko v Sloveniji se je obseg proizvodnje v letošnjem juliju povečal za 14,6 % v primerjavi z istim mesecem minulega leta. Čeprav velja julij za mesec dopustov, je bila proizvodnja za 9,6 % večja kot meseca junija. Največji porast proizvodnje je zabeležila panoga elektroindustrije, ki je poslala na tržišče kar za 39 % več izdelkov.

Skupna industrijska proizvodnja v Sloveniji se je tako povečala v prvih sedmih mesecih letošnjega leta za 8,3 % v primerjavi z lanskoletnim istim obdobjem, kar pa hkrati pomeni 1,3 % več od načrtovanega predvidevanja za letošnje leto.

Elektrobačka iz Sente je montirala v naselju Veljko Vlahović v Bečeju v 45. novih stanovanjih dvotarifne električne števec tovarne Ganz. Ko so delavci Elektrovojdine ugotovili za katere dvotarifne števec gre, niso dali soglasja z obrazložitvijo, da so ti števeci slabe kakovosti, preglasni in se hitro kvarijo. Na temelju odločne intervencije SIS in pristojnih občinskih faktorjev, so naposled zamenjali števec z Iskrinimi tako, da se bodo stanovalci čez nekaj dni lahko vselili. Ganzove števec je uvozila Agrovojdina, umerjeni pa so bili v Loznici in ne v Novem Sadu. Števec ne dosegajo naših standardov in so slabe serijske izdelave. Članek meni, da je treba čestitati našim distributerjem, ki ščitijo potrošnike, vendar ni jasno, zakaj Ganzove števec kljub temu vključujejo nekatera druga distribucijska podjetja, npr. v Senti, Subotici in Somboru.

Po predvidenem načrtu bo vsako niško gospodinjstvo imelo ob koncu leta 1980 svoj telefonski priključek. Za realizacijo tega načrta bo niška organizacija PTT prometa investirala 170 milijonov dinarjev, pri čemer bo nabavila opremo za razširitev zmogljivosti dveh telefonskih central.

Ljubljanski Dnevnik poroča, da delavci kostanjeviške Iskre, ki deluje v okviru šentjernejske tovarne, nestrpnost čakajo na selitev iz kostanjeviškega gradu v novo industrijsko cono. Šentjernejska Iskra bo namreč ob cesti Kostanjevica-Krško zgradila tovarno. Odkupili so že zemljišče, načrti so narejeni, potrebna je le še dokončna ureditev finančne naložbe. Novi prostori bodo obsegali 1.600 m², naložba pa naj bi veljala okrog 50 milijonov dinarjev.

Na Hrvaškem so prepričani, da imajo v okviru Jugoslavije izrazite komparativne prednosti za proizvodnjo računalniške opreme – začenja članek ljubljanski Gospodarski vestnik. Trditve sloni na dejstvu, da je v sosednji republiki inštaliranih 60 % vseh računalniških sistemov v Jugoslaviji in, da je na Hrvaškem največ strokovnjakov iz te panoge. Na temelju teh prednosti naj bi nova proizvodnja zadovoljevala 60 % vseh jugoslovanskih potreb. To pa z drugimi besedami pomeni, da bi leta 1985 hrvaška proizvodnja računalnikov dosegla vrednost približno sedem milijard dinarjev.

Krajevna skupnost Ljubno, ki obsega naselja Ljubno, Posavec, Otoče in Praproše, si zelo prizadeva za nadaljnjo industrializacijo. Največ pričakuje od razširitve Iskrine tovarne v Otočah, piše kranjski Glas.

Beograjska Politika-Ekspres poroča, da so delavci Inženiringa Iskre začeli montirati v predoru pod ljubljanskim Gradom šest velikih ventilatorjev, s katerimi bo poslej prevetren ta izredno prometni predor.

Zagrebska Arena je pred kratkim zapisala veliko pohvalnih besed o velenjskem Gorenju in njegovi proizvodnji ter izvozu na tuje. Te dni pa prav nasprotno objavlja, da smo pri nas zelo bogati, ker vsak naš kupec hladilnika Gorenje sofinancira nakup istega hladilnika v Zvezni republiki Nemčiji in Avstraliji. Gorenje je namreč – tako piše v Areni – mimo vseh dogovorov podražilo hladilnike za 500–700 dinarjev, medtem ko so isti hladilniki v Nemčiji cenejši za 23–26 mark, v Avstraliji pa cenejši za 50 dolarjev v primerjavi z izvozom podobnih hladilnikov drugih naših proizvajalcev.

Zaradi višjih pogojev pri najemanju potrošniških posojil glede osebnih avtomobilov, barvnih televizorjev, pohištva, gospodinskih strojev itd. se že polnijo skladišča pri prizadetih proizvajalcih. Odlok zveznega izvršnega sveta zlasti kritizira Elektronska industrija iz Niša, oz. njena TOZD TV Elektronik, ki zaposluje 3.500 delavcev. Elektronska industrija ima na zalogi okrog 10.000 barvnih televizorjev. Ukrep, ki se prišili v docela nepravem času, to je sedaj na začetku jesenske sezone in pred začetkom Mediteranskih iger.

Ljubljanski Dnevnik obširno obravnava avtomatizacijo železniških prog na Slovenskem, zlasti v luči nedavne železniške nesreče na postaji v Škofji Loki. Pri tem omenja poglavitni delež Iskre, ki vgrajuje avtomatizirane naprave na progah in postajah. V začetnem poročilu železniške nesreče je menila komisija, da bi avto-stop naprava, ki jo je montirala Iskra, sama lahko preprečila nesrečo, če ne bi bila izključena. Vzrok izključitve naprave še ni pojasnjen.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Prebrali smo za vas

Najnovejšo delo našega znanega zgodovinarja dr. Toneta Ferenc pod naslovom „Satan, njegovo delo in smrt“, je v bistvu zbirnik njegovih člankov, razprav in spisov, za katere je, kot pravi avtor sam, značilno, da so nastali poleg njegovega temeljnega raziskovalnega dela. „V domačih in tujih arhivih“, pravi avtor, „sem namreč našel nove dokumente in podatke o fašističnih zločinih, partizanskih akcijah itd., pa sem menil, da bi morda zanimali našo javnost.“

Druga značilnost mojih prispevkov je ta, da sem v njih bolj kot v drugih svojih razpravah pustil besedo dokumentom samim. Sodel sem namreč, da je predvsem pri obravnavi fašističnih zločinov – in večina knjige obravnava prav nje – prav, da bralec čim več zve iz dokumentov samih. Pri nekaterih prispevkih pa gre sploh za prvo objavo pomembnejših dokumentov z obsežnejšimi pojasnili.

Tretja značilnost teh prispevkov je, da so bili že vsi objavljeni v reviji Borec in nekateri zaradi svoje zanimivosti tudi v drugih časnikih. Založba Borec je zato sklenila, da jih zbere v posebni knjigi, ki ima naslov po prvem in najboljše prispevku Satan, njegovo delo in smrt. Ta prispevek je uporabilo tudi tržaško sodišče v sodni obravnavi proti zločincem iz t.i. akcijskega oddelka „Reinhard“ od februarja do aprila 1976 in me kot pisca in zgodovinarja povabilo za pričo.

Prispevkov nisem uvrstil v knjigo po časovnem zaporedju njihove prve objave, temveč sem jih združil po sorodnosti v štiri tematska področja: fašistične zločine, nove okupatorjeve in nove partizanske dokumente ter partizanske akcije.

Že omenjeni, prvi daljši prispevek o esesovskem zločincu Christianu Vurthu pomeni v nekem smislu dokončno razkritje in predstavitev morda enega od najhujših nacističnih zločinov, ki je našel svojo smrt prav pri nas na Primorskem in ga je kaznovala partizanska krogla. Vendar sta bili odslej Wurthovo satansko delovanje in njegova smrt bolj malo raziskani, dr. Ferenc pa je na podlagi dokumentov in raziskav tako najbolj pretresljivo in dokumentarno neizpodbitno postavil pred nas podoba tega satana v človeški podobi, ki si ni umazal rok in duše samo na Poljskem, temveč tudi pri nas v tržaški Rižani, kjer je samo nadaljeval s svojim profesionalnim poslom zločinca in krvnika.

Tudi drugi prispevek pod naslovom „Lalka“ v Trstu, Gorici in Vipavski dolini in s podnaslovom „Kralj smrti“ iz Treblinke Kurt Franz, učitelj slovenskih in italijanskih kolaboracionistov, nam razkriva biografijo in delovanje drugega velikega nacističnega zlikovca, ki je po opravljenem „krvavem“ delu v Treblinki na Poljskem svojo profesijo nadaljeval na naših, konkretno primorskih tleh.

Tretji prispevek – „Dva od njih so obglavili s sekuro“, zadeva Primorsko in sicer znani okupatorjev zločin v Idrskih Krnicah. Dr. Ferenc je pojasnil ta zločin, našel tudi zločince in tudi ugotovil, kako so te, naravnost dantejevske fotografije našle pot v partizane in tako v širšo javnost, čeprav pri tem žal identitete obeh partizanskih žrtev ni mogel ugotoviti.

Četrty prispevek pod naslovom „Komandant z železno roko“ pa govori o pokolu na Orehovici pri Izlakah.

Ferencova najnovejša knjiga je torej izredno zanimiva, prinaša celo vrsto dogodkov in na podlagi številnih novih dokumentov pojasnjuje vrsto dogodkov in usod posameznikov v bojih na naših tleh. Pri tem je tu najti še številno fotografsko dokumentarno gradivo, ki skupaj s številnimi pripombami k posameznim prispevkom v knjigi znanstveno neoporečno prispeva marsikaj k razsvetlitvi nekaterih dejstev in dogodkov, za katero smo doslej menili, da je dokončna in osvetljena.

Knjigo dr. Toneta Ferenc je izdala založba Borec v opremi Cvete Stepančičeve.

D.Ž.

Letos na rallyu 70 posadk

Čeprav je letošnji tradicionalni avtorally v maju „obvisel“ v zraku, ga je športna komisija kljub vsemu uspela izvesti v soboto, 8. septembra, v odličnih vremenskih razmerah in ob dobri organizaciji. Edino čemur je treba izreči kritiko, je vsekakor udeležba na rallyu. Le-ta je bila letos namreč precej bolj skromna, kot druga leta, zlasti pa je bilo le malo tistih posadk iz nekaterih TOZD, ki so se doslej avtorallyjev Iskre redno udeleževali, na njih pa dosegali tudi lepe rezultate. V čem je vzrok za njihovo letošnjo „abstinenco“ ni znano, a zaman smo jih iskali na štartu.

Prvotno traso letošnjega avtorallyja je moral organizator nekoliko spremeniti zaradi obvozov, predvsem pa je bila sprememba na Blejski Dobravi, kjer je odpadel del proge na Gorje in proti Bledu in potem na Otoče, zaradi svetovnega prvenstva v veslanju na Bledu. Tekmovalci so se z Blejske Dobrave vračali na Jesenice in nato v Kranj.

Jutranja megla ni prav nič pokvarila živahnega tekmovalnega vzdušja pred tovarno telekomunikacij na Laborah, kjer so vozniki na svoja vozila mrzlično lepili svoje tekmovalne številke. Pravim mrzlično lepili, celo tako mrzlično, da sta na štartu dve vozili nosili narobe obrnjeni številki in bi ju bilo treba gledati v zrcalu! Seveda in kot po nepisanem pravilu, so morali nekateri pred štartom postoriti še to in ono na svojih jeklenih konjičkih, česar sicer prej niso utegnili. No, pa kljub temu se je stvar začela ob napovedanem času.

Kot običajno se je tudi letošnji avtorally začel s spretnostno vožnjo. Nekateri so na njej pokazali kar dobršno mero spretnosti in si niso nabrali kazenskih točk, drugi, bolj „hitri“ pa so v želji, da bi nalogo čimprej opravili, „kiksniili“ in keglji na trasi spretnostne vožnje so padali malone bolj množično, kot pozneje pravi na kegljišču, „za-

guljeni“ sodniki pa so vsakega posebej dosledno registrirali in odbili ustrezne točke.

Iz Kranja do Škofje Loke in do prve prehodne kontrole na križišču pred tovarno gospodinskih aparatov je šlo vse normalno, le, da so „ta domači“ prihranili nekaj kilometrov vožnje, medtem ko so drugi prevzili več, ker se pač niso znašli. Tudi do naslednje prehodne kontrole na Brniku je šlo vse kot treba in tako so se udeleženci rallyja že znašli v Srednji vasi pri Šenčurju, kjer so morali pokazati, kako obvladajo kegljanje. Tudi tukajšnji rezultati so prispevali svoj delež točk k skupnemu rezultatu posamezne posadke.

Naslednja prehodna kontrola je bila v Preddvoru, potem pa so tekmovalci brzeli čez Kokrico, Naklo, Žirovnico in Jesenice na Blejsko Dobravo, kjer je bila časovna kontrola, potem pa je sledilo reševanje testov iz cestnoprometnih predpisov. Pri tej nalogi so imeli udeleženci rallyja veliko srečo v tem, da ni bilo tu nikogar iz komisije za polaganje šoferskih izpitov. Reševanje testov je namreč pokazalo dokaj nizko raven znanja in mnogi so si prav pri tej nalogi opravičeno „priborili“ največ kazenskih točk. Čudno, da v tem pogledu nismo boljši!

Ko je bila ta neprijetna naloga mimo pa so se tekmovalna vozila spet vsula čez Jesenice nazaj v Kranj, kjer je čakala še zadnja naloga, druga spretnostna vožnja. Sorazmerno kmalu so to vožnjo opravili vsi udeleženci, tudi posadka, ki je prispela s precejšnjo zamudo. Seveda vsem na poti ni šlo vse po sreči, zato je nekaj posadk moral odstopiti.

Tekmovalna komisija je pregledala vse kontrolne liste in dosežene rezultate v njih in tedaj je bilo jasno, kako so se posamezniki odrezali na tej preizkušnji. V delavski restavraciji tovarne na Laborah so se udeleženci zbrali in prisluhnili objavi rezul-

Zmagovalna ekipa DO IEZE s pokalom, pri čemer manjka voznik Vencelj.

Dotik stola z odbijačem, toda žoga mora obstati na stojalu, sicer gredo točke ...

tatov.

Medtem ko je vodja tekmovanja Vili Tekavec tu povedal vrstni red le za prve tri posadke v posameznem tekmovalnem razredu in jim tudi predal zaslužene kolajne, celotne rezultate objavljamo ob koncu tega zapisa.

Na voljo so bili tudi trije pokali za najboljše tri ekipe, žreb pa je razdelil med

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moje mame

MARIJE ALEŠ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem, prijateljem in znancem TOZD TEA za izrečeno sožalje in denarno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti,

žalujoča hčerka Marija Boncelj z družino.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega očeta

LEOPOLDA AVBLJA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem Iskra TV PRŽAN – osnovne delavnice, montaža BA in kaset, za izrečeno sožalje in denarno pomoč

sin Janez in ostali.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene in mamic

ZOFKE KOROŠEC

zaposlene v TOZD ERO se zahvaljujem vsem, ki ste jo premili na njeni zadnji poti, sočustvovali z nami, je darovali cvetje ter za poslovilne besede ob odprtem grobu. Zahvalo smo dolžni sindikalni organizaciji DO in TOZD za denarno pomoč.

Hvala tudi njenim sodelavkam za vsestransko pomoč ob njeni smrti in urejevanju zadev po pogrebu.

Vsem še enkrat iskrena hvala

mož Štefan, sinova Marko in Jakob

ISKRA – glasilo delovnega, kolektivnega SOZD Iskra – Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente – Ljubljana.

V.d. glavni urednik Mitja Tavčar, odgovorni urednik: Dušan Željčnov, tehnični urednik: Janko Colnar – Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dietrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Boris Čerin DO (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE) in Marko Rakušček (Avtoelektrika) – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon: 24-905, int. 48 – Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA–DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

udeležence nekaj praktičnih nagrad, pri čemer je imel največ sreče tekmovalci, ki se je prijavil zadnji, zadnji menda tudi opravil drugo spretnostno vožnjo, vmes pa nenehno nekaj kritiziral, končno pa odnesel domov prvo nagrado – dve pnevmatiki.

Skratka – 8. turistični avtorally Iskre je lepo uspel, čeprav bi bilo še bolje, ko bi na štartu videli še vse manjkajoče posadke! Pa morda naslednjič!

TEHNIČNI REZULTATI

Ženske: 1.) Marinka Femec – Griša Kersnik (IEZE) 194, 2.) Roža Lamut – Emilija Vraber (Prodaja) 234, 3.) Zoja Bizovičar – Ignac Majer (TV Pržan) 235, 4.)

Škrlec – Dušan Stgelj (Rečunalniki) 190, 3.) Slobodan Lazić – Verica Nerač (Prodaja) 204, 4.) Janez Sršen – Darko Bročnik (TV Pržan) 206, 5.) Borut Žerjav – Milan File (TEL) 217, 7.) Franc Čarman – Franc Matko (TEN), 225, 8.) Lojze Bergant – Marjan Simčič (TGA) 232, 9.) Andrej Ažman – Vinko Plevel (EM) 234, 10.) Tine Kotar – Jože Smešnik (Vega) 236, 11.) Janez Benegalija – Jože Gartnar (ATC) 241, 12.) Janko Možina – Mitja Aven (Vega) 243, 13.) Ivan Grešak – Bogdan Kraljič (Vega) 253, 14.) Jože Vencelj – Veljko Sančanin (IEZE) 258, 15.) Edvard Fekonja – Dušan Papež (TEN) 261, 16.) Bojan Demšar – Ivanka Kambič (TV

Z „letečim“ športom po prvi spretnostni vožnji na krožno progo!

Meta Verbek – Saša Novak (Vega) 338, 5.) Andreja Žagar – Jelka Grah (Vega) 620 kazenskih točk.

Moški – I. razred: 1.) Mirko Čokan – Mateja Simon (IEZE) 160, 2.) Tomaž Rupnik – Dušan Kafol (TGA) 173, 3.) Jože Košir – Ciril Kozjek (ATC) 209, 4.) Marjan Drašler – Viktor Drašler (Vega) 215, 5.) Bojan Černuta – Janez Košak (IEZE) 226, 6.) Silvo Hočevar – Silvo Gril (Števci) 230, 7.) Bojan Ciuha – Franci Ciuha (Vega) 231, 8.) Tone Jereb – Peter Palma (Vega) 245, 9.) Egidij Bučan – Marjan Mrak (SVN) 248, 10.) Joža Kranjc – Tone Krelj (TV Pržan) 251, 22.) Henrik Ličer – Darko Golob (Vega) 254, 12.) Janez Suhadolnik – Cveto Mole (Prodaja) 265, 13.) Florjan Mlinar – Aleš Mlinar (IEZE) 273, 14.) Franc Mellner – Slavka Mellner (TGA) 275, 15.) Tone Demšar – Vili Tavčar (TGA) 302, 16.) Sašo Sedmak – Mark Kolavti (IEZE) 315, 17.) Ivo Kepic – Janez Kne (TGA) 346, 18.) Darko Zdešar – Janez Trtnik (Elektronika) 361, 19.) Smrtnik – Vodnik (Elektronika) 445, 20.) Uroš Robida – Franci Ulčar (Vega) 472, 21.) Zlato Kos – Tone Debeljak (TGA) 593, 22.) Jože Matkovič – Marjan Kališnik (Vega) 645 kazenskih točk.

Moški–II. razred: 1.) Franc Hrastar – Nataša Hrastar (TEN) 180, 2.) Srečko

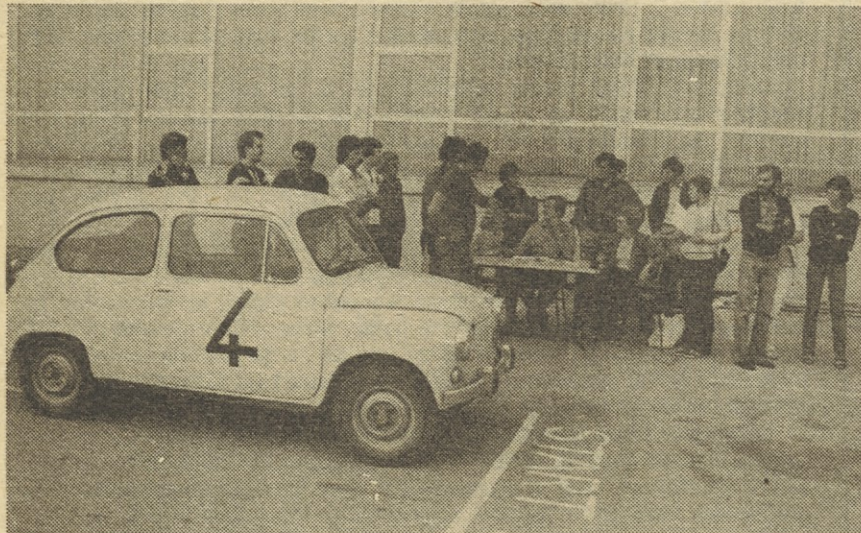
Pržan) 266, 17.) Janko Šilar – Matjaž Eržen (TGA) 267, 18.) Zvone Remic – Franc Balantič (Stikala) 279, 18.) Uroš Vehovec – Marjan Blažič (IEZE) 283, 20.) Jernej Boc – Jernej Boc (TEN) 290, 21.) Jože Globovšek – Marina Virant (TEN) 294, 23.) Miha Bugar – Alojz Narobe (TV Pržan) 298, 24.) Novica Jetič – Jan Habjan (TGA) 299, 25.) Marko Perko – Brane Nardin (TGA) 303, 26.) Ivan Vrhovski – Marinka Vrhovski (Vega) 310, 27.) Franc Žižmond – Zoran Jež (Elektronika) 361, 28.) Dušan Tomšič – Marko Tegel (IEZE) 397, 29.) Anton Podobnik – Alojz Podobnik (TEN) 1.032 kazenskih točk.

Moški – III. razred: 1.) Viki Šparovec – Miro Martinjak (EM-Orodjarna) 168, 2.) Iztok Tominec – Savo Katalović (IEZE) 211, 3.) Matjaž Badjura – Franc Črnič (Prodaja) 241, 4.) Vojko Goljevšček – Dušan Skubic (Vega) 249, 5.) Adi Pretnar – Vinko Hafner (TGA) 278, 6.) Boris Kavalič – Ivan Gržina (Prodaja) 285, 7.) Darko Kališnik – Elica Sušec (IEZE) 399, 8.) Drago Lenarčič – Marja Lenarčič (ISA) 1.163 kazenskih točk.

Ekipna uvrstitev: 1.) IEZE (Čokan, Vencelj, Tominec, Femec) 823, 2.) Prodaja (Suhadolnik, Lazić, Kavalič, Lamut) 980, 3.) Vega (Drašlar, Kotar, Goljevšček, Verbek) 1.038 kazenskih točk.

Še zadnja navodila kontrolni komisiji pred resnim začetkom.

Rally se je začel s prvo spretnostno vožnjo.

S prehodne kontrole na Brniku.

NA REISSKOFEL

Planinska sekcija Iskre Elektromehanike bo priredila v soboto, 22. septembra izlet na vrh v Ziljskih alpah – Reisskofel.

Avtobus bo imel odhod ob 6. uri izpred kranjskega hotela Creina, peljal bo čez Korensko sedlo skozi Ziljsko dolino (Šmohor) do Reisskofelbada. Od tam je na vrh Reisskofla (2.371 m) dobre štiri ure hoje. Na poti ni nobene kočice, zato morajo biti udeleženci dobro opremljeni s hrano in pijačo, opozarjamo tudi na veljavne potne liste. Vračali se bomo mimo Beljaka in St. Jakoba čez Ljubelj. Cena prevoza je 40 din.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk v tajništvu TOZD ERO do srede, 19. septembra.

Prehodna kontrola na križišču pred TOZD TGA v Retečah.

VOZNIKI MOTORNIH VOZIL

ALI VESTE, DA SE JE PRIČEL POUK?

NA CESTAH JE VELIKO OTROK, KI SO NAŠE NAJVEČJE BOGASTVO

ZATO VOZITE PREVIDNO!

PAZITE NA PEŠCE IN KOLESARJE

PRED PREHODOM ZA PEŠCE USTAVITE!